

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

Ժողովրդավարությունը Հայաստանի Յառաջդիմության Գրառական

Անցեալ շաբաթ, Երեւանի մէջ կայացաւ Ժողովրդավարութեան Հայկական Համագումարը, որուն ընթացքին ՀՀ նախագահ Վահագն Նաչատուրեան իր խօսքին մէջ ընդգծեց, որ Ժողովրդավարութիւնը արդէն իսկ կայացած փաստ է Հայաստանի մէջ:

Հայաստանէն ներս Ժողովրդավարութեան ու ազատութիւններու էջը բացուեցաւ 2018-ի Ապրիլ-Մայիսին, երբ Հայաստանի քաղաքացիները հարիւր հազարներով փողոց դուրս գալով՝ թաւշեայ յեղափոխութեամբ տապալեցին նախկին վարչակարգը ու անոր բոլոր յոռի բարքերը:

Այդ օրուանէ ասդին երկիրը մեծ մասամբ հաւատարիմ մնաց այդ սկզբունքներուն, հակառակ դիմագրաւած բոլոր դժուարութիւններուն ու մարտահրաւերներուն: Նոյնիսկ 2022 թուականի 44-օրեայ պատերազմը չկարողացաւ կասեցնել Ժողովրդավարութեան յառաջընթացը ու իշխանութիւնները մնացին հաւատարիմ իրենց որդեգրած սկզբունքներուն:

Միջազգային իրաւապաշտպան կազմակերպութիւնները՝ բոլորն ալ իրենց զեկոյցներուն մէջ կը հաստատեն վերջին տարիներուն Հայաստանի մէջ արձանագրուող յառաջխաղացքը: Այսօր, ազատ է մամուլն ու համացանցը, իսկ ընտրութիւնները տեղի կ'ունենան ազատ ու արդար պայմաններու տակ: Լաւագոյն փաստերէն մէկը այն է որ, ընդդիմութիւնը իր տրամադրութեան տակ ունի հեռատեսիլի 5 ալիք եւ աւելի քան 15 լրատուամիջոց, որոնք առաւօտէն մինչեւ իրիկուն կը քննադատեն, չըսելու համար կը հայիոյեն, գործող իշխանութիւններուն, առանց վարանելու կամ վախճալու: Հայաստանի մէջ չկան նաեւ քաղաքական բանտարկեալներ:

Ինչ կը վերաբերի ընտրութիւններուն, անոնք տեղի կ'ունենան ազատ պայմաններու տակ եւ շատ տեղերու մէջ ընդդիմադիր կուսակցութիւններ ու թեկնածուներ կը կարողանան հասնիլ յաղթանակի:

Նոյն համագումարի ընթացքին Նիկոլ Փաշինեան յայտարարեց որ, Ժողովրդավարութիւնը Հայաստանի գլխաւոր վաճառանիշն է: Երկրորդում կատարեց վարչապետը: Այդ վաճառանիշով է որ, այսօր մեր Հայրենիքը կը ներկայանայ աշխարհին, ու անոր համար ալ կը կարողանայ

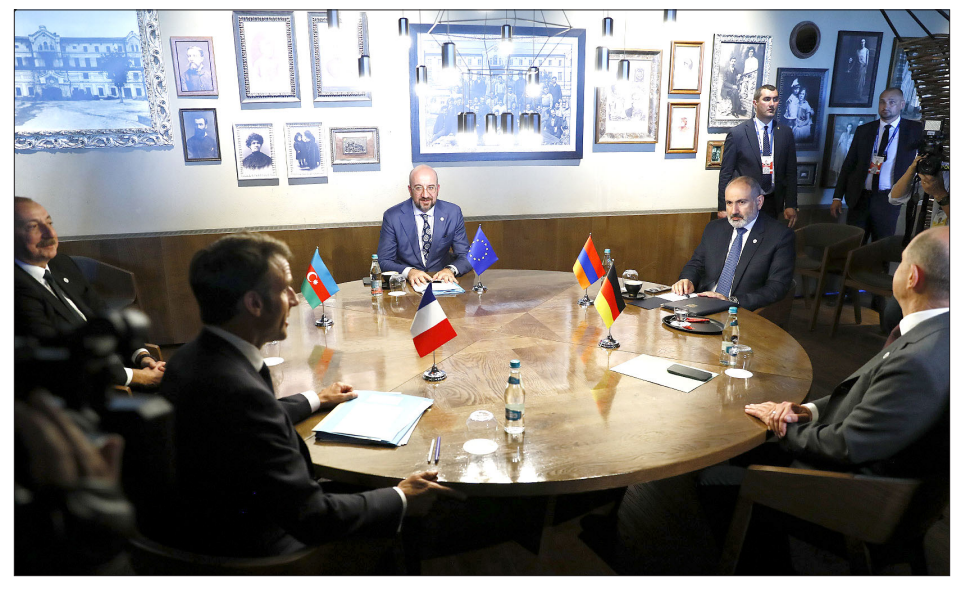
Երրօրեայ Առաջնորդները Ընդգծած Են ԼՂ Հայերու Իրաւունքներու Եւ Անվտանգութեան Երաշխիքներու Ներդրման Կարեւորութիւնը. Էլիզի Պալատ

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան եւ Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւ՝ Ֆրանսայի նախագահ Էմանուէլ Մաքրոնի, Գերմանիոյ վարչապետ Օլաֆ Շոլցի եւ Եւրոպական Խորհուրդի նախագահ Շարլ Միշելի հետ բանակցութիւններ կատարած են Յունիս 1-ին՝ Քիշնեւի մէջ:

Հանդիպման արդիւնքներով էլիզի պալատը յայտարարութիւն տարածեց, որուն մէջ ըսուած էր.

«ՀՀ վարչապետը եւ Ատրպէյճանի նախագահը վերահաստատած են 2022 թուականի Հոկտեմբեր 6-ին Փրակի մէջ ձեւակերպուած իրենց պարտաւորութիւնները՝ Ալմալ Աթայի հռչակագրով որոշուած սահմաններու պահպանման վերաբերեալ: Անոնք վերահաստատած են Հայաստանի ու Ատրպէյճանի տարածքային ամբողջականութեան փոխադարձ յարգանքը:

«Եւրոպական առաջնորդները Հայաստանին ու Ատրպէյճանին կողմէն ըրած են պահպանելու իրենց բոլոր պարտաւորութիւնները, մասնաւորապէս՝ ռազմագերիներու շու-

Հնգակողմ հանդիպման մասնակիցները՝ Քիշնեւի մէջ կայացած Ժողովի ընթացքին

տափոյթ ազատ արձակման վերաբերեալ: Անոնք նաեւ ընդգծած են Եւրոմիութեան դիտորդական առաքելութեան կարեւորութիւնը՝ ի նպաստ Հայաստանի:

«Եւրոպական առաջնորդները նաեւ ընդգծած են ԼՂ հայերու

իրաւունքներու եւ անվտանգութեան երաշխիքներու ներդրման կարեւորութիւնը:

Ֆրանսայի նախագահը յատուկ ընդգծած է որեւէ թշնամա-

Շար.ը էջ 5

«Հայաստանի Դիմագրաւած Մեծագոյն Մարտահրաւերը Արցախի Անվտանգութիւնն Եւ Ու Հայաթափունը Կանխելը», Յայտարարեց ՍԴՀԿ Ատենապետ Համբիկ Սարաֆեանը

Համբիկ Սարաֆեան (աջին) եւ Գրիգոր Խոտանեան քննարկումի ընթացքին

Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան Քաղաքական Դիւանի կազմակերպութեամբ տեղի ունեցաւ հանդիպում-քննարկում ՍԴՀԿ Կեդրոնական Վարչութեան ատենապետ Ընկ. Տոքթ. Համբիկ Սարաֆեանի հետ:

Հայաստան՝ «մարտահրաւերներ, վտանգներ եւ հեռանկարներ» խորագրին տակ միջոցառումը կայացաւ Հինգշաբթի, Յունիս 1-ի երեկոյեան, Փասատինայի ՀԿԲՄ-ի կեդրոնի սրահէն ներս:

Քննարկումը վարող՝ «Մասիս» Շաբաթաթերթի խմբագիր՝ Ընկ. Գրիգոր Խոտանեան նախ ներկայացուց Ընկ. Սարաֆեանի կենսագրական ամփոփ գիծերը եւ ապա տեղի ունեցաւ քննարկում՝ հարց ու պատասխանի ձեւաչափով, որուն մասնակցեցան նաեւ ներկաները:

Խօսելով օրուայ գլխաւոր թեմայի մասին ՍԴՀԿ ատենապետը ըսաւ.՝ «Հայաստանի դիմագրա-

Հայկակ Արշամեանի Մամլոյ Ասուլիսը՝ Լոս Անճելըսի Մէջ

«Հայաստան» Հիմնադրամի տնօրէն՝ Հայկակ Արշամեան մամլոյ ասուլիսի ընթացքին

Երկուշաբթի, Յունիս 5-ին, Հայաստանի Հանրապետութեան Կլէնտէլի հիւպատոսարանէն ներս տեղի ունեցաւ մամլոյ ասուլիս մը, որուն ընթացքին ելոյթ ունեցաւ «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի վարիչ Տնօրէն՝ Պր. Հայկակ Արշամեան:

Ներկայ էին ԼոսԱնճելոսահայ մամլոյ ներկայացուցիչները:

Առաջին հերթին Պր. Արշամեան ողջունեց ներկաները եւ ներկայացուց Հիմնադրամի նպատա-

Շար.ը էջ 6

ՐԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Անհրաժեշտ է Օրակարգի Հարց Դարձնել Ատրպեյճանի Դեմ Պատժամիջոցների Կիրառումը

ՏԻԳՐԱՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Մայիսի 28-ին Ատրպեյճանի նախագահ Իլհամ Ալիևը Լաչին/Բերձոր քաղաքում հանդես է եկել ելույթով՝ կրկին վերջնազրեքներ կայացնելով Արցախին եւ Հայաստանի իշխանութիւններին: Ալիևը, մասնաւորապէս, ասել է, որ Ատրպեյճանը Լեռնային Ղարաբաղում ռազմական գործողութիւն սկսելու բոլոր հնարաւորութիւններն ունի՝ պնդելով, որ Լեռնային Ղարաբաղի խորհրդարանը պէտք է ցրուի, նախագահը պէտք է յանձնուի, իսկ նախարարներն ու պատգամաւորները պէտք է լքեն իրենց պաշտօնները: Ատրպեյճանի նախագահը յաւելել է, որ միայն այդ ամէնից յետոյ հնարաւոր է լինելու մտածել համաներման մասին:

Ալիևը յայտարարել է նաեւ, որ հայ-ատրպեյճանական սահմանի դելիմիտացիան պէտք է իրականացուի Ատրպեյճանի պայմաններով՝ նշելով, որ եթէ դելիմիտացիան տեղի չունենայ, սահմանը լինելու է այնտեղ, որտեղ նրանք կը ցանկանան:

Մեծ հաշուով Ատրպեյճանի նախագահը Լաչինում հնչեցրել է այն ռազմավարական նպատակները, որոնք Պաքուն հետապնդում է Ղարաբաղեան երկրորդ պատերազմի աւարտից յետոյ: Այնուամենայնիւ, պատահական չէ նաեւ, որ վերոնշեալ ռազմատենչ յայտարարութիւնները հնչեցուել են այս ժամանակահատուածում, երբ խաղաղութեան պայմանագրի շուրջ բանակցութիւնները, կարծես թէ, մտել են եզրափակիչ փուլ:

Ինչպէս յայտնի է, խաղաղու-

թեան պայմանագրի օրակարգում կողմերի մօտեցումների միջեւ ամենաառանցքային տարբերութիւնը Պաքու-Ստեփանակերտ ուղիղ բանակցային մեխանիզմի ստեղծման հարցում է: Երեւանը պնդում է, որ այդ մեխանիզմը պէտք է լինի միջազգային կամ միջազգային ակտիւ ներգրաւուածութեամբ, Պաքուն բացառում է միջազգային մեխանիզմի ստեղծման հնարաւորութիւնը: Հայաստանի պաշտօնական դիրքորոշումն այն է, որ առանց այս հարցի շուրջ համաձայնութեան հնարաւոր չէ որեւէ փաստաթուղթ ստորագրել Ատրպեյճանի հետ:

Լաչինում արած իր յայտարարութիւններով Ալիևը փաստացիօրէն բացառում է ոչ միայն միջազգային բանակցային մեխանիզմի ստեղծման, այլեւ Պաքու-Ստեփանակերտ որեւէ երկխօսութեան հնարաւորութիւնը: Եթէ Ատրպեյճանը պնդում է, որ Լեռնային Ղարաբաղում որեւէ ներկայացուցչական Մարմին չպիտի գոյութիւն ունենայ, ապա պարզ չէ, թէ ում հետ նրանք պէտք է բանակցութիւններ վարեն:

Այս ելույթով Ատրպեյճանի նախագահը հերթական անգամ բացառել է նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի հայերի իրաւունքների ու անվտանգութեան երաշխիքների քննարկումը: Ալիևը իր յայտարարութեան մէջ նշել է, որ Լեռնային Ղարաբաղի հայերը պէտք է ընդունեն Ատրպեյճանի օրէնքները եւ ապրեն որպէս «լոյսլ եւ նորմալ քաղաքացիներ»:

Ակնայայտ է նաեւ, որ այս յայտարարութիւններով Ալիևը

ազդարարում է Արցախում նոր ռազմական սադրանքների իրականացումը: Սա վերջին շրջանում Ատրպեյճանի համար սովորական դարձած գործելաոճ է: Լաչինի միջանցքի արգելափակումից առաջ եւս Պաքուն ուղիղ տեքստով խօսում էր դրա մասին: Յատկանշական է, որ վերջին շրջանում Ատրպեյճանի պաշտպանութեան նախարարութիւնը եւս տեղեկատուական հող էլ է նախապատրաստում նմանատիպ գործողութիւնների համար՝ յայտարարելով, որ Արցախի Պաշտպանութեան Բանակը խախտում է հրադադրի ռեժիմը առաջնագծի տարբեր հատուածներում: Վերջին օրերին Ատրպեյճանական կողմը մեծացնում է նաեւ առաջնագծում կիրառուող զինատեսակների տրամաչափը:

Ալիևի յայտարարութիւնն այն մասին, թէ դելիմիտացիան պէտք է իրականացուի Ատրպեյճանի պայմաններով եւս ուշադրաւ է: Սա փաստացիօրէն պատմական քարտէզների հիման վրայ դելիմիտացիայի գործընթացի վերաբերեալ խօսույթի շարունակութիւնն է:

Յատկանշական է նաեւ, որ մինչ Նիկոլ Փաշինեանը վերջին շրջանում պարբերաբար յայտարարում է Ատրպեյճանի տարածքային ամբողջականութիւնը 86,600 քառակուսի քիլոմէթր սահմաններում ճանաչելու մասին, Հայաստանի տարածքային ամբողջականութիւնը կոնկրետ սահմաններով ճանաչելու մասին յայտարարութիւններ Պաքուից չէին հնչում: Ամենայն հաւանականութեամբ, կողմերը Պրիւսելում չեն կարողացել համաձայնութեան գալ նաեւ քար-

տէզների շուրջ, որոնք պէտք է լինեն դելիմիտացիայի գործընթացի հիմքում: Այդ առումով պէտք է արձանագրել, որ ՀՀ իշխանութիւնները հերթական անգամ գնացել են լուրջ զիջումների՝ փոխարէնը ոչինչ չստանալով:

Ատրպեյճանի նախագահի այս ելույթը ցոյց է տալիս, որ Պաքուն հակուած կը լինի որեւէ փաստաթուղթ ստորագրելու Հայաստանի հետ, միայն այն դէպքում, եթէ այն լինի կապիտուլյացիոն բնույթի եւ թոյլ կը տայ լեգիտիմացնել իր ազդեւիւ գործողութիւնները գետնի վրայ: Ալիևի յայտարարութիւններից կարելի է դատել նաեւ, որ Ատրպեյճանը լուրջ ռազմական սադրանքների է նախապատրաստում Լեռնային Ղարաբաղում: Այդ առումով Հայաստանի իշխանութիւնները պէտք է Ատրպեյճանի դէմ պատժամիջոցների կիրառումը տարբեր ազդեցիկ դերակատարների կողմից օրակարգային խնդիր դարձնեն: Տարբեր վստահելի աղբիւրներ հաղորդում են, որ Միացեալ Նահանգները դիտարկում են Պաքուի դէմ պատժամիջոցների կիրառման հարցը, եթէ վերջինս Լեռնային Ղարաբաղում լայնածաւալ ռազմական գործողութիւններ սկսի: Եթէ այս տեղեկութիւնը համապատասխանում է իրականութեանը, ապա Երեւանը պէտք է ակտիւացնի աշխատանքներն այս ուղղութիւնով:

«ՄԻՎԻՆԵԹ»

Եկեղեցու Կարեւոր, Միաժամանակ Ծանր Ու Բարդ Նախաձեռնութիւնը. Վե՞ր, Թե՞ Կար

ՅԱԿՈԲ ԲԱԴԱՆԵԱՆ

Հայ Առաքելական եկեղեցու ղեկավարութիւնը՝ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի գլխաւորութեամբ, նախաձեռնել է հասարակական-քաղաքական քննարկումների հարթակ, անուանելով այն «Գաւիթ» եւ անցկացնելով առաջին քննարկումը Հայաստանի եւ Արցախի անվտանգութեան թեմայով: Թէեւ ՀԱԵ ղեկավարութեան նախաձեռնութեան ֆորմալ ապաքաղաքականութեանը կամ վերաքաղաքականութեանը, քննարկման ներգրաւուած յարգարժան անձանց շարքը բաւականին ընդգծուած է Հայաստանի քաղաքական ղեկավարութեան հանդէպ արմատական ընդդիմադիր հայեացքի եւ գնահատականների շրջանակով: Իսկ հարթակի ստեղծման վերաբերեալ վեհափառ Հայրապետի խօսքում նշուած է, որ. « «Գաւիթ» հարթակը հիմնադրվել է՝ տարբեր համոզմունքների եւ հայացքների տեր հեղինակաւոր հասարակական եւ քաղաքական գործիչների, մասնագէտների մասնակցութեամբ քննարկելու ազգային, հոգեւոր, կրթական, մշակութային, քաղաքական, սոցիալական ոլորտներում մեր ազգին ու Եկեղեցուն յուզող կենսական հիմնահարցեր՝ նախանշելու դրանց յարթահարման ուղիներ, ինչպէս եւ նպաստելու հանրութեան մէջ երկխօսութեան ու համերաշխութեան

մթնոլորտի ձեւաւորմանը: Այս կարեւոր նպատակին է կոչուած ծառայելու նորաստեղծ հարթակը»:

Վերաքաղաքական բազմազանութեան նպատակը շատ կարեւոր է ու եկեղեցին թերեւս փորձում է այդ նախաձեռնութեամբ իրականացնել վերկուսակցականութեան եւ վերաքաղաքականութեան մի կարեւոր առաքելութիւն, որ ըստ էութեան կարող է համարժեք լինել նրա ինստիտուցիոնալ դերին ու նշանակութեանը: Բայց, այդ դերն ու նշանակութիւնը հերթական հարուածը կը ստանան եւ կը դառնան պարզապէս բաժանարար գծեր խորացնող մի նոր բաղադրիչ, եթէ վերաքաղաքական հոչակագրի ներքոյ, ՀԱԵ ղեկավարութեան նախաձեռնութիւնը պարզապէս դառնայ քաղաքական ղեկավարութեան հանդէպ ընդդիմադիր տրամադրութիւնների քաղաքական սպասարկման ձեւաչափ:

Ի վերջոյ, Հայաստանի հանրութիւնն իր անցած երեք տասնամեակի ընթացքում եւ առ այսօր թէ իշխանութիւնների, թէ ընդդիմութիւնների մակարդակում տեսել է այնքան ու այնպիսի հնարքներ ու հնարամտութիւններ, որ ձեռք է բերել այդ ամէնը տարբերակելու ահռելի փորձ եւ անգամ ինստիտուցիալ: Հանրութիւնն իրապէս ունի համարժեք եւ բո-

վանդակային վերաքաղաքական առաքելութեան անհրաժեշտութիւն, յատկապէս այն հանրութիւնը, որ վերջերս հրապարակուած սոցհարցումներից մէկի համաձայն՝ իր 64 տոկոսով պարզապէս չի վստահում որեւէ քաղաքական ուժի: Բայց, հանրութիւնը չի վստահելու նաեւ որեւէ քաղաքական ուժի «կամուֆլիաժի» դեր ստանձնող որեւէ միաւորի: Իսկ անմիջապէս հասկանալ, կամ առնուազն «զգալ» այդպիսի հանգամանքները, հանրութիւնը, կրկնեմ՝ կարող է գրեթէ ակնթարթօրէն: Այդ առումով, Հայ Առաքելական եկեղեցու ղեկավարութեան նախաձեռնութիւնն ինքնին կարեւոր ու արժէքաւոր է, բայց, առկա է մի կարեւոր հարց՝ եկեղեցու ղեկավարութիւնը ինքը կարո՞ղ է վերկանգնել քաղաքական նշանոցներից եւ շահերից, ու ապահովել հենց այն բազմազանութիւնը, որը պէտք է դառնայ Հայաստանում տարբեր քաղաքական մօտեցումներ ու պատկերացումներ ունեցողների երկխօսութեան հարթակ, այդ կերպ ծառայելով ոչ իբրեւ որեւէ քաղաքական միաւորի կամ հոսանքի «ծածկ», այլ նոր քաղաքական մշակութային նշանոցեր սահմանել քաղաքական ուժերի եւ տարբեր խմբերի համար: Սա շատ

Շար.ը էջ 6

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՅՆՉԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՆՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՐԷ ԱԶԱՊԱՐԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of the **Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA**
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
<http://www.massisweekly.com>

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ԼՈՒՐԵՐ

ՀՀ Կառավարութիւնը Հաստատեց ԱՄՆ-ի Հետ Միջուկային Անվտանգութեան Հարցերով Համագործակցութեան Մասին Համաձայնագիրը

Հաւանութիւն տրուած է 2023 թուականի Մարտ 14-ին Ուաշինգտոնի մէջ ստորագրուած «ՀՀ Միջուկային Անվտանգութեան Կարգաւորման Կոմիտէի եւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Միջուկային Կարգաւորող Յանձնաժողովի միջեւ միջուկային անվտանգութեան հարցերով տեխնիկական տեղեկատուութեան փոխանակման եւ համագործակցութեան մասին» համաձայնագիրը հաստատելու մասին» ՀՀ նախագահի հրամանագրի նախագիծին:

Նոր համաձայնագրով կ'ընդլայնուի համագործակցութիւնը աթոմային ուժանիւթի օգտագործման բնագաւառի միջուկային ու ճառագայթային անվտանգութեան կարգաւորման հարցերով: Այն պիտի նպաստէ անվտանգութեան հարցերով յառաջադէմ փորձի ու գիտելիքներու փոխանակման, նոր արհեստագիտութիւններու ներդրման: Համաձայնագրով առաջարկուող համագործակցութիւնը ուղղուած է Հայաստանի մէջ կարգաւորող ենթակառուցուածքի ուժեղացման, անձնակազմի ունակութիւններու եւ կարողութիւններու զարգացման, որ պիտի նպաստէ աթոմային էլեկտրակայաններու շահագործման ժամկէտի երկարացման, Հայաստանի մէջ նոր աթոմային էլեկտրակայանի կառուցման արտօնագրութիւն ստանալու փուլերուն մէջ անվտանգութեան վերլուծութեան ու գնահատման իրականացման: Համաձայնագրով ստացուած գիտատեխնիկական աջակցութիւնը պիտի նպաստէ ֆիզիքական պաշտպանութեան, միջուկային գէնքի չտարածման երաշխիքներու իրականացման, ռատիօօքթիլ նիւթերու եւ թափօններու անվտանգութեան, շրջակայ միջավայրի վերահսկողութեան իրականացման, անվտանգութիւնը կարգաւորող փաստաթուղթերու մշակման համար:

կողմ համագործակցութիւնը ուղղուած է Հայաստանի մէջ կարգաւորող ենթակառուցուածքի ուժեղացման, անձնակազմի ունակութիւններու եւ կարողութիւններու զարգացման, որ պիտի նպաստէ աթոմային էլեկտրակայաններու շահագործման ժամկէտի երկարացման, Հայաստանի մէջ նոր աթոմային էլեկտրակայանի կառուցման արտօնագրութիւն ստանալու փուլերուն մէջ անվտանգութեան վերլուծութեան ու գնահատման իրականացման: Համաձայնագրով ստացուած գիտատեխնիկական աջակցութիւնը պիտի նպաստէ ֆիզիքական պաշտպանութեան, միջուկային գէնքի չտարածման երաշխիքներու իրականացման, ռատիօօքթիլ նիւթերու եւ թափօններու անվտանգութեան, շրջակայ միջավայրի վերահսկողութեան իրականացման, անվտանգութիւնը կարգաւորող փաստաթուղթերու մշակման համար:

Սամուէլ Բաբայեան Կ'առաջարկէ Ստեփանակերտ-Պաքու Երկխօսութիւն

Արցախի խորհրդարանի մեծութեամբ երկրորդ ուժի՝ «Միասնական Հայրենիք» կուսակցութեան ղեկավար Սամուէլ Բաբայեան հանդէս կու գայ Ստեփանակերտ-Պաքու ուղիղ երկխօսութեան օգտին. «Ակնյայտ է, որ Արցախի ժողովուրդը Ալիեւի պահանջով չի կազմալուծելու պետական հիմնարկները եւ ինքն իրեն չի գրկելու անկախ միաւոր ըլլալուց, այդ թւում՝ հետագայ բանակցութիւններում: Ալիեւի հռետորաբանութիւնը ոչ միայն խորացնում է ատելութեան մթնոլորտը, այլեւ հրահրում նոր սրացումներ, որից, ի դէպ չի շահելու առաջին հերթին Ատրպէյճանը»:

Արցախի «Միասնական Հայրենիք» կուսակցութեան ղեկավար Սամուէլ Բաբայեան

կողմէ Արցախը Ատրպէյճանի կազմին մէջ ճանաչուլու մասին յայտարարութիւնները՝ Արցախը, Սամուէլ Բաբայեանի համոզմամբ, պարտաւոր է ինքնուրոյն քաղաքականութիւն վարել՝ նախաձեռնելով Ստեփանակերտ-Պաքու ուղիղ բանակցութիւններ եւ անոնց շնորհիւ ձեւաւորել Ատրպէյճանի հետ փոխվստահութեան մթնոլորտ. «Այդ կերպ միայն նարաւորութիւն կը ստեղծուի Արցախում ապահովել ժողովրդի անվտանգութիւնը»:

Եթէ Պաքու-Ստեփանակերտ Երկխօսութիւնը Տեղի Չունենայ, Խնդիրը Պիտի Չլուծուի. Ալէն Սիմոնեան

Ազգային ժողովի նախագահ Ալէն Սիմոնեան կը կարծէ, որ միջազգային մեխանիզմներու ներքոյ Ստեփանակերտի եւ Պաքուի միջեւ երկխօսութիւնը շատ կարեւոր է նաեւ Ատրպէյճանի համար, որովհետեւ, եթէ այդ երկխօսութիւնը չկայանայ, խնդիրը պիտի չլուծուի: Աժ նախագահը այս մասին ըսաւ լրագրողներու հետ ձեպագրոյցին ընթացքին:

Հարցումին, թէ Հայաստանի համար սկզբունքային է Պաքու-Ստեփանակերտ միջազգային երկխօսութեան ձեւաւորումը՝ հաշուի առնելով այն, որ Ատրպէյճանը չի

համաձայնիր անոր, Ալէն Սիմոնեան պատասխանեց.

«Մենք պէտք է հասնենք նրան, որ Ատրպէյճանը նախ ու խօսի դրամասին, որովհետեւ հակառակ պարագայում նոյն Ատրպէյճանին ձեռնտու իրավիճակ չի ստեղծուի, կը լինի մի մեծ բաց, որը տարիների, տասնամեակների ընթացքում չի կարողանալու փակել: Եթէ Ատրպէյճանը չնստի ու չխօսի Արցախում բնակող հայ բնակչութեան հետ, այդ վերքը մի օր պտուղներ տալու է», ըսաւ Սիմոնեան՝ յաւելելով, որ միջազգային գործօնը եւ միջազգային ճնշումը մեծ դեր ունին»:

Վարչապետը Որպէս Վկայ Հարցաքննուած Է Պետական Դաւաճանութեան Վերաբերեալ Քրեական Գործի Ծիրին Ներս

ՀՀ Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան առերեւոյթ պետական դաւաճանութեան յատկանիշերով յարուցուած քրեական գործի ծիրին մէջ հարցաքննուած է որպէս վկայ: Ազգային ժողովին մէջ, Աժ մշտական յանձնաժողովներու համատեղ նիստին ընթացքին այս մասին յայտնած է ՀՀ Քննչական կոմիտէի նախագահ Արգիշտի Քեարամեանը՝ պատասխանելով «Հայաստան» խմբակցութեան քարտուղար Արծուիկ Մինասեանի հարցին:

«Պարոն վարչապետը որպէս վկայ է հարցաքննուել», նշած է Քեարամեան:

Արսէն Թորոսեանը Հարցաքննելու Անհրաժեշտութիւն Կայ. Սասուն Խաչատրեան

Հակափտածութեան կոմիտէի նախագահ Սասուն Խաչատրեան

Հակափտածութեան կոմիտէի նախագահ Սասուն Խաչատրեանը առողջապահութեան նախկին նախարար, «Քաղաքացիական Պայմանագիր» խմբակցութեան պատգամաւոր Արսէն Թորոսեանը Քովիտի ընթացքին կատարուած չարաշահումներու գործի ծիրին մէջ հարցաքննելու անհրաժեշտութիւն կը տեսնէ: Այս մասին Սասուն Խաչատրեանը ըսաւ լրագրողներու հետ ձեպագրոյցի ընթացքին:

«Զգիտեմ, քննիչը ծանուցումը ուղարկել է, թէ չէ, բայց կարծում եմ, որ Արսէն Թորոսեանին հարցաքննելու անհրաժեշտութիւն կայ», ըսաւ Խաչատրեան:

Քովիտի ընթացքին կատարուած չարաշահումներու գործի ծիրին մէջ կալանաւորուած էր 2020-2022 թուականներու առողջապահ

Նախկին Գաղափար Արսէն Թորոսեան

հուստեան նախարարի տեղակալի պաշտօնը զբաղեցուցած Գէորգ Սիմոնեանը, որ այժմ ազատ արձակուած է, «Մետլայն» բժշկական կեդրոնի տնօրէն Բաբգէն Շահումեանը եւ Թոքաբանութեան ազգային կեդրոնի ղեղակալուն բաժանմունքի վարիչը, որոնց նկատմամբ որպէս խափանման միջոց կիրառուած է տնային կալանքը:

Ըստ Հակափտածութեան կոմիտէին մէջ քննուող վարոյթին՝ Գէորգ Սիմոնեանը, 2020-2022 թուականներու ընթացքին զբաղեցնելով ՀՀ առողջապահութեան նախարարի տեղակալի պաշտօնը, անձնական շահագրգռութեան հետեւին կալանաւորուած էր իր ծառայողական պարտականութիւնները, որուն հետեւանքով էական վնաս պատճառուած է պետութեան օրինական շահերուն:

«Պատիւ Ունեմ» Դաշինքի Շտաբի Պետը Ընտրակաշառք Բաշխելու Համար Դատապարտուած Է 4 Տարի Բանտարկութեան

«Պատիւ Ունեմ» կուսակցութիւններու դաշինքի նախընտրական շտաբի պետ Վ. Հ.-ն Արարատի եւ Վայոց ձորի մարզերու Առաջին ատենանի ընդհանուր իրաւասութեան դատարանի՝ 2023 թուականի Մայիս 25-ի դատավճռով, մեղաւոր ճանչցուած է 2021 թուականի Յունիս 20-ին կայացած Ազգային ժողովի ընտրութիւններուն ընտրողներուն ընտրակաշառք տալու համար:

Այս մասին տեղեկացուցած են Գլխաւոր դատախազութեան չիչեցնելով, որ «Պատիւ Ունեմ» կուսակցութիւններու դաշինքի նախընտրական շտաբի պետ Վ. Հ.-ն 2021 թուականի Յունիսին նախնական համաձայնութեան եկած էր նոյն շտաբի հաւաքարար Ն.Մ-ի հետ եւ «Պատիւ Ունեմ» կուսակցութիւններու դաշինքի օգտին քուէարկելու համար՝ Նորամարտ հա-

մայնքի շարք մը բնակիչներուն մէջ ձայնի դիմաց տուած էր 15 հազարական դրամ կաշառք:

Չեռք բերուած պայմանաւորուածութեան համաձայն՝ 2021 Յունիս 16-18 ինկած ժամանակահատուածին, Նորամարտ համայնքի վարչական տարածքին մէջ, Շտաբի պետ Վ. Հ.-ն Շտաբի հաւաքարար Ն.Մ-ի հետ, իսկ վերջինս նաեւ Նորամարտ համայնքի բնակիչներ է.Կ.-ի եւ Ի.Ա.-ի հետ խումբի կազմին մէջ, նախնական համաձայնութեամբ 645 հազար դրամի չափով կաշառք տուած են Նորամարտ համայնքի շարք մը ընտրողներու:

Դատարանի դատավճիռով՝ վերոնշեալ անձերը մեղաւոր ճանչցուած են իրենց վերագրուող արարքներու կատարման մէջ. Վ. Հ.-ն դատապարտուած է 4 տարի բանտարկութեան:

ԼՈՒՐԵՐ

Փաշինեան Մասնակցեցաւ Եւրոպական Քաղաքական Համայնքի Գագաթաժողովին

Եւրոպական քաղաքական համայնքի գագաթաժողովի մասնակիցներու խմբային նկարը

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան Քրիշնեի մէջ մասնակցեցաւ Եւրոպական քաղաքական համայնքի երկրորդ գագաթաժողովին:

Աւելի քան չորս տասնեակ երկիրներու ղեկավարները միջոցառման վայրին մէջ դիմաւորած է Մոլտովայի նախագահ Մայա Սանտուն, որմէ յետոյ սկսած են գագաթաժողովի աշխատանքները: Յաջորդիւ կայացած է միջոցառման մասնակիցներու լուսանկարահանման արարողութիւնը:

Վարչապետ Փաշինեան մասնակցած է նաեւ «Ուժանիւթ, կապ» թեմայով կրոր սեղան քննարկման:

Նիկոլ Փաշինեան գագաթաժողովի ծիրին մէջ կարճատեւ գրոյցներ ունեցած է շարք մը երկիրներու ղեկավարներու հետ:

Մասնաւորապէս, փոխադարձ հետաքրքրութիւն ներկայացնող հարցերու շուրջ վարչապետը զրուցած է Սլովենիոյ վարչապետ Ռոպերթ Կոլոպի, Լատվիոյ վարչապետ Քրիշթեանիս Քարինշի, Միացեալ Թագաւորութեան վարչապետ Ռիշի Սունաքի, Ֆրանսայի նախագահ էմանուէլ Մաքրոնի, Անտորրայի վարչապետ իսպիեր Զամորայի, Լիթուանիոյ նախագահ Կիթանաս Նավետայի, Վրաստանի վարչապետ Իրաքլի Գաբրիաշվիլիի, Հոլանտայի վարչապետ Մարք Ռութէի, Փորթուգալի վարչապետ Անթոնիո Գոշթայի, Շուէտի վարչապետ Ուլֆ Քրիսթերսոնի, Շուէտի նախագահ Ալէն Պերսեթի, Եւրոպական Խորհուրդի նախագահ Շարլ Միշէլի հետ:

Հայաստանը Զէնք Գնելու Հարցով Աշխոյժ Բննարկումներ Կ'ունենայ Բազմաթիւ Երկիրներու Հետ. Արմէն Գրիգորեան

Հայաստանի Անվտանգութեան Խորհուրդի քարտուղար Արմէն Գրիգորեանը յայտնած է, որ կան բազմաթիւ երկիրներ, որոնց հետ Հայաստանը աշխոյժ քննարկումներ կ'ունենայ զէնք զնելու հարցով:

Հանրային հեռուստաընկերութեան տուած հարցազրոյցին ընթացքին Արմէն Գրիգորեան ընդգծած է, որ որոշ պարագաներու արդէն արդիւնքներ կան, որոշ երկիրներու հետ ալ բանակցութիւնները կը շարունակուին:

Գրիգորեան ընդգծած է, որ Հայաստանը հաշուի կ'առնէ այն իրողութիւնը, որ Ռուսիան Ուքրանիոյ հետ պատերազմը սպասարկելու ինչպէս որ ունի եւ անոր կարողութիւնները չեն բաւարարեր, որպէսզի նաեւ զէնքի արտա-

հանում իրականացնէ: «Այս ամէնը հաշուի առնելով՝ Հայաստանը գնացել է այլ աղբիւրներ փնտելու ճանապարհով», նշած է Գրիգորեան:

Հայաստանի Անվտանգութեան Խորհուրդի քարտուղարը նաեւ նշած է, որ Հաւաքական Անվտանգութեան Պայմանագրի Կազմակերպութեան անդամ ըլլալը այս պահին չի սահմանափակեր Հայաստանի համագործակցութիւնը տարբեր երկիրներու հետ՝ չնայած նախապէս որոշակի սահմանափակումներ եղած են: «Մենք աշխոյժ աշխատում ենք նաեւ մեր արեւմտեան գործընկերներին հետ անվտանգութեան ոլորտում մեր համագործակցութիւնն ամրապնդելու համար եւ շարունակելու ենք այս աշխատանքը», ըսած է Գրիգորեան:

Մենք Այդ Կ'ընդունինք Ի Գիտութիւն. Փետրով՝ Ռուս-Ուքրանական Պատերազմին Վերաբերեալ ՀՀ Վարչապետի Յայտարարութեան Մասին

Ռուսիոյ նախագահի խօսնակ Տմիթրի Փեսքով մեկնաբանած է Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի յայտարարութիւնը:

Ան մասնաւորապէս նշած է. «Ուքրանիայի հետ պատերազմում մենք Ռուսաստանի դաշնակիցը չենք: Եւ մեր զգացումն այդ պատերազմից, այդ հակամարտութիւնից՝ անհանգստութիւն է, որովհետեւ դա ուղիղ ազդում է մեր բոլոր յարաբերութիւնների վրայ»:

Փետրով մասնաւորապէս յայտ-

նած է. «Մենք այդ կ'ընդունինք ի գիտութիւն. այդ կարեւոր յայտարարութիւն է: Մենք գիտենք, որ Ուքրանիոյ շուրջ հակամարտութեան վերաբերեալ Հայաստանի մօտեցումներուն մէջ կան որոշակի նրբերանգներ, ու մենք անոնք հաշուի կ'առնենք», ըսած է Փեսքով:

Փետրով նաեւ յաւելած է, որ կը շարունակեն զարգացնել «հայեցակարգային դաշնակցային յարաբերութիւնները» Հայաստանի հետ:

Մեր Դաշնակիցները Աւելի Լաւ Է Որեւէ Յայտարարութիւն Չընեն, Քան Ըսեն, Որ Չկայ Սահմանագիծ. Արարատ Միրզոյեան

Արտաքին յարաբերութիւններու եւ ֆինանսավարկային եւ պիւտճեային հարցերու մշտական յանձնաժողովներու համատեղ նիստին՝ պատասխանելով Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցութեան պատգամաւոր Քրիստինէ Վարդանեանին, արտաքին գործերու նախարար Արարատ Միրզոյեան ըսաւ. «Ինչ վերաբերում է ձեր արձագանքին, թէ մենք ամէն ինչ անում ենք նախկինների նման, մենք գրեթէ ոչինչ չենք անում նախկինների նման: Ես կը խօսեմ նաեւ իմ ոլորտի մասին եւ կարող եմ մի նախադասութեամբ ուղղակի ասել՝ հետագայ խօսակցութիւնն այս մասին բացառելու համար: Բայց չեմ խուսափի, եթէ կ'ուզէք»:

Ի յաւելումն ան ըսաւ, որ ամենակարեւոր բաներն են ինչ իրենք չեն ըներ նախկիններուն նման՝ արտաքին յարաբերութիւններու ոլորտին մէջ, իրենք հրապարակաւ ե՛ւ ընդդիմութեան, ե՛ւ հանրութեան կ'ըսէին այն, ինչ որ կը բանակցէին եւ իրենց հրապարակային դիրքորոշումը համանման է անոր, ինչ իրենք որդեգրած են եւ ցոյց կու տան բանակցութիւններու ընթացքին՝ փակ դռներու ետին: Խօսելով նաեւ ՀԱՊԿ-ի մասին՝ նախարարը ըսաւ, որ Սեպտեմբերին ՀՀ ինքնիշխան տարածքը խախտուած է, սահմանը խախտուած է, ըստ այդմ կարիք կայ ուղարկելու վերահսկողական առաքելութիւն, սա իրենց պատկերացմամբ պիտի ըլլայ այն ռազմաքաղաքական դաշինքի նուազագոյն արձագանգը, որուն մէջ մենք կանք, մաս ենք, անդամ ենք:

«Այդ նախագծի մէջ, մեր միւս գործընկերների կողմից այս-

Արտաքին գործերու նախարար Արարատ Միրզոյեան

պիսի պնդում անելը մինչ այս պահը հնարաւոր չի եղել: Մա ինչով է վտանգաւոր: Չճշդելով, որ ՀՀ ինքնիշխան տարածքը խախտուել է եւ ՀՀ պետական սահմանը խախտուել է օրինակ՝ սեպտեմբերեան ներխուժման դէպքում, ստացուում է, որ օրինականացուում է ատրպէյճանական խօսույթը, սահմանը սահմանազատուած չի, ոչ մէկը չգիտի որտեղ է յստակ սահմանը, հետեւաբար, ոչ մէկը չի կարող ասել ատրպէյճանական գործը մտել է ՀՀ տարածք, թէ չէ: Տուեալ դէպքում, մեր դաշնակիցներն աւելի լաւ է՝ որեւէ յայտարարութիւն չանեն, քան անեն յայտարարութիւն, որը կ'օրինականացնի խօսույթն այն մասին, որ եթէ չկայ սահմանագիծ, դժուար է դատապարտել մէկին կամ ճշդել որեւէ մէկին, թէ ով ում տարածք է մտել», ըսաւ Արարատ Միրզոյեան:

Առաջին Անգամ Հայաստանը Ղեկավարի Մակարդակով Մասնակցեցաւ Թուրքիոյ Նախագահի Երդմնակալութեան

Ռեճեպ Թայյիպ էրտողանը երդմնակալութեամբ ստանձնեց Թուրքիոյ նախագահի պաշտօնը: Այդ արարողութեան հրաւիրուած էին տասնեակ երկիրներու ղեկավարներ ու բարձրաստիճան պաշտօնեաներ, այդ շարքին՝ Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը:

Փաշինեանին կ'ուղեկցէր Ազգային ժողովի փոխխօսնակ, Հայաստան-Թուրքիա երկխօսութեան գործընթացին մէջ հայկական կողմի բանագնաց Ռուբէն Ռուբինեանը: Անգարայի «Էսենայոկա» օդակայանին մէջ զանոնք դիմաւորած է հայ-թրքական յարաբերութիւններու կարգաւորման թրքական կողմի բանագնաց դեսպան Սերտար Քըլըճը:

Սա առաջին անգամ էր, որ Հայաստանը պետութեան ղեկավարի մակարդակով կը մասնակցէր Թուրքիոյ նախագահի երդմնակալութեան արարողութեան: Մինչ այս միայն մէկ անգամ՝ 2014-ի Օգոստոս 28-ին արտաքին գործե-

Վարչապետ Փաշինեանը կը դիմաւորուի Թուրքիոյ արտաքին գործերու նախարար Սեվալուօ Զաուլչօղլուի կողմէ

րու նախարար էտուարտ Նալպանտեանը մասնակցած էր արարողութեան:

Թուրքիոյ նախագահական համալիրին մէջ վարչապետ Փաշինեանը դիմաւորած է Թուրքիոյ արտաքին գործերու նախարար Մեվլութ Զաուլչօղլուն:

Պետութեան ղեկավարներէն Անգարա կը գտնուէր նաեւ Ատրպէյճանի նախագահ Իլհամ Ալիեւը: Ռուսիան միջոցառման ընթացքին կը ներկայացնէր Պետական Տումայի խօսնակ Վեաչեսլաւ Վոլոտինը, իսկ Ուաշինկթընը ներկայացած էր Թուրքիոյ մէջ Միացեալ Նահանգներու դեսպանին մակարդակով:

Պաքու Անխուսափելի Կը Համարէ Հայաստանի Հետ Խաղաղութեան Պայմանագրի Ստորագրումը

Ատրպէյճանի արտաքին գործերու նախարար Ճէյհուն Պալա-մով անխուսափելի համարած է Հայաստանի հետ խաղաղութեան պայմանագրի ստորագրումը:

«Մայիսին աշխոյժ բանակցութիւններ տեղի ունեցած են: Սկիզբը Ուաշինկթընի մէջ (Ատրպէյճանի եւ Հայաստանի արտաքին գործերու նախարարներուն մակարդակով), ապա՝ Մոսկուայի մէջ: Բացի անկէ, երկու երկիրներուն ղեկավարները քանի մը անգամ հանդիպած են: Մօտ ժամանակներս Ուաշինկթընի մէջ տեղի պիտի ունենայ բանակցութիւններու հերթական փուլը (արտաքին գործերու նախարարների մակարդակով)», լրագրողներուն ըսած է Պալաճով: Նշելով նաեւ, որ Մայիսին կայացած բանակցութիւններու օրակարգային թեմաներէն մէկը եղած է Ապրիլին Հայաստանի մէջ ձերբակալուած ատրպէյճանցի զինուորներուն ճակատագիրը:

Անոր խօսքով՝ Ատրպէյճանը հանդէս եկած է Հայաստանի հետ

խաղաղութեան պայմանագիր կնքելու նախաձեռնութեամբ՝ հիմնուած միջազգային իրաւունքին համահունչ 5 հիմնական սկզբունքներու վրայ:

«Խաղաղութիւնը անխուսափելի է, յարաբերութիւններու կարգաւորման համաձայնագիր պէտք է ստորագրուի», ըսած է ան:

Պալաճով միաժամանակ նշած է, որ խաղաղութեան պայմանագրով կան կէտեր, որոնք համաձայնեցուած չեն կողմերուն միջեւ, ուստի բանակցութիւնները պիտի շարունակուին:

Ատրպէյճանի արտաքին գործերու նախարարը նաեւ կը կարծէ, թէ, ընդհանուր առմամբ, տարածաշրջանին մէջ տեղի կ'ունենան շատ կարեւոր գործընթացներ:

Քիչնեւեան բանակցութիւններէն յետոյ հայ համայնքին հետ հաղնիպման ժամանակ վարչապետ Փաշինեան տեղեկացուցած էր, որ Յունիս 12-ին Ուաշինկթընի մէջ կը սպասուի Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի արտաքին գործերու նախարարներու հանդիպում:

Ուաշինկթըն «Անհամբեր Կը Սպասէ» Պաքուի Եւ Երեւանի Միջեւ Բանակցութիւններու Նոր Փուլին

Ուաշինկթըն «անհամբեր կը սպասէ» Պաքուի եւ Երեւանի միջեւ բանակցութիւններու նոր փուլին, յայտնած է ԱՄՆ Պետական Բարտեղարութեան խօսնակի տեղակալ Վետանթա Փաթեւը:

Հարցումին, թէ ի՞նչ մանրամասնութիւններ կրնայ փոխանցել պետական քարտուղար Պլինքընի եւ Ատրպէյճանի ու Հայաստանի արտաքին գործերու նախարարներու՝ յաջորդ շաբթուան հանդիպումէն, Փաթեւ պատասխանած է՝ «Ես յստակ տեղեկատուութիւն չունիմ ժամկէտերու կամ պետական քարտուղարի ժամանակացոյցին մասին: Բայց, այո՛, մենք անհամբեր կը սպասենք այս ամիս Ուաշինկթընի մէջ կայանալիք բանակցութիւններու հերթական փուլին, քանի որ կողմերը կը շարունակեն ձգտիլ Հարաւային Կովկասի տարածաշրջանի խաղաղ պայագային»:

Փաթեւ վերահաստատած է, որ ուղիղ երկխօսութիւնը խնդիրներու լուծման եւ կայուն ու արժանապատիւ խաղաղութեան հասնելու բանալին է:

«Միացեալ Նահանգները գոհ է, որ Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ բանակցութիւնները կը շարունակուին տարբեր հարթակներու վրայ, այդ շարքին՝ վերջերս կայացած առաջնորդներու հանդիպումը: Բայց ես այլեւս ոչինչ ունիմ ըսելու այս մասին», ըսած է Փաթեւ:

Երոպական Առաջնորդները Ընդգծած Են

Շարունակուած էր 1-էն կան հռետորաբանութեան հրաժարելու եւ ի նպաստ տարածաշրջանի ամբողջ բնակչութեան՝ խաղաղութեան վերականգնման ուղղութեամբ ջանքերու շարունակման կարեւորութիւնը»:

Փաշինեան Հնգակողմ Հանդիպման Մասին

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան եւս որոշ մանրամասնութիւններ ներկայացուց Քիչնեւի մէջ կայացած հնգակողմ հանդիպման արդիւնքներէն:

Հայ համայնքի հետ հանդիպման ժամանակ Նիկոլ Փաշինեան նշեց, որ հնգակողմ հանդիպման ընթացքին, ի թիւս այլ հարցերու, քննարկուած են տարածաշրջանային հաղորդակցութիւններու, գերիներու եւ անհետ կորսուածներու, նաեւ՝ Լեռնային Ղարաբաղի հայութեան իրաւունքներու եւ անվտանգութեան հետ կապ-

ուած հարցերը:

«Տարածաշրջանային հաղորդակցութիւնների հետ կապուած վերահաստատեցինք, որ կողմերի ինքնիշխանութեան եւ իրաւագործութեան ներքոյ պատրաստ ենք հաղորդակցութիւնների բացմանը՝ 2020 թվականի Նոյեմբերի 9-ի եռակողմ յայտարարութեան 9-րդ կէտի համաձայն: Քննարկել ենք գերիների եւ անհետ կորածների հետ կապուած հարցեր, մարդասիրական այլ հարցեր:

«Նաեւ մանրամասն քննարկում տեղի ունեցել է Լեռնային Ղարաբաղի հայութեան իրաւունքների եւ անվտանգութեան ապահովման շուրջ երկխօսութեան հարցերի շուրջ: Այստեղ Երոպայի մեր գործընկերներն են որոշակի դիրքորոշումներ արտայայտել:

«Նաեւ պայմանաւորուածութիւն է ձեռք բերուել, որ Յունիսի 21-ին տեղի կ'ունենայ յաջորդ եռակողմ հանդիպումը Պրիւքսէլում», ըսաւ վարչապետը:

Ժողովրդավարութիւնը Հայաստանի Հիմնական Վաճառանիշն Է, Մեր Խնդիրն Է, Որ Մարդը Ըլլայ Պաշտպանուած Ու Երջանիկ Փաշինեան

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ելոյթ կ'ունենայ ժողովրդավարութեան Հայկական Համագումարի ժամանակ

Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան կ'ընդգծէ, որ ժողովրդավարութիւնը Հայաստանի հիմնական մակնիշն է: Ժողովրդավարութեան Հայկական Համագումարին ժամանակ ունեցած ելոյթին վարչապետը արձանագրեց, որ Հայաստանի մէջ համացանցը ազատ է, մամուլը ազատ է, ընտրութիւնները ազատ են՝ շեշտելով, որ այս ամէնը կը ներկայացնէ ոչ թէ որպէս ձեռքբերում, այլ՝ առօրէականութիւն:

«Երբ 2018 թվականին տեղի ունեցաւ ոչ-բռնի, Թաւշեայ չեղափոխութիւնը, եւ մենք ասում էինք, որ ժողովրդավարութիւնը Հայաստանի հիմնական մակնիշն է, շատերը կասկածով էին վերաբերում, որովհետեւ ասում էին, որ յետեղանքափոխական էջֆորայի պայմաններուն մէջ կառավարութիւնը առանձնապէս ազատութիւնները սահմանափակելու կարիք չունի էլ: Բայց այն փաստը, որ ժողովրդավարութեան Հայկական Համագումարը առաջին անգամ մեր երկրում տեղի ունեցաւ 2022 եւ ոչ թէ 2019 թվականին, խօսուն փաստ է, որովհետեւ երբ մենք ընդգծում էինք 2018 թվականի արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւնների ազատ լինելը, էլի դա որոշակիօրէն դրուում էր հարցականի տակ՝ իսկ ինչպիսի՞ն կը լինեն ընտրութիւններն այլ պայմաններում», նշեց վարչապետը:

Վարչապետը ընդգծեց, որ այլ պայմաններու մէջ ընտրութիւնները նոյնպէս տեղի ունեցան՝ նկատի ունենալով 2021 թվականի արտահերթ խորհրդարանական ընտրութիւնները, որուն նախորդած էր Արցախեան 44-օրեայ պատերազմը:

Փաշինեան նկատեց, որ այդ պարագային ալ արձանագրեցին, որ այդ այլ պայմաններուն մէջ ընտրութիւնները ամենեւին ալ պակաս ազատ եւ ժողովրդավարական չեն:

Անոր խօսքով՝ այն, որ ժողովրդավարութիւնը Հայաստանի հիմնական մակնիշն է, ամենեւին ալ հանգամանքներու բերումով տեղի ունեցած պատահականութիւններու արդիւնք չէ, այլ գիտակցուած քաղաքական ընթացք է, որ Հայաստանի կառավարութիւնը եւ ժողովուրդը կը վարեն:

Վարչապետը կը շեշտէ, որ շատ լուրջ հաստատութեանական բարեփոխումներ դեռ ընթացքի մէջ են, որոնք իրենց հետ պիտի բերեն մարդու իրաւունքներու պաշտպանութեան աւելի բարձր մակարդակ, օրէնքի գերակայու-

թեան աւելի բարձր մակարդակ, հակախտածութեան քաղաքականութեան աւելի բարձր մակարդակ:

Փաշինեան կը համարէ, որ այն տնտեսական բարձր աճը, որ Հայաստանը այսօր ունի, նաեւ տնտեսական ազատութիւններու արդիւնք է. եթէ տնտեսութիւնը կառավարելի ըլլար եւ կառավարող ըլլար պետութեան կողմէ, յատկապէս յետպատերազմեան շրջանին մէջ շատ լուրջ եւ խոր խնդիրներ պիտի ունենայինք, բայց, քանի որ այդ ազատութիւնները հասած են նաեւ տնտեսութեան մակարդակ, ամենադժուար եւ վճռական պահին այդ ազատութիւնները եկան օգնութեան:

Փաշինեան արձանագրեց, որ Հայաստանի մէջ ժողովրդավարութեան սպառնացող որեւէ ներքին վտանգ չկայ: Բոլոր հնարաւոր վտանգները արտաքին են, որոնք հանրապետ են եւ բոլորին տեսանելի: Միեւնոյն ժամանակ, ՀՀ վարչապետը կարեւոր կը համարէ, որպէսզի կարենան ապացուցել, որ ժողովրդավարութիւնը ի վիճակի է նաեւ անվտանգութիւն ապահովել:

Ժողովրդավարութիւնը պիտի շարունակէ ըլլալ Հայաստանի հիմնական մակնիշը: Փաշինեան յոյս ունի, որ այն նաեւ յարակից եւ աջակցող մակնիշներ պիտի ունենայ շարունակաբար, որոնցմէ մէկը պիտի ըլլայ տնտեսական բարձր աճը, երկրորդը՝ խաղաղութիւնը:

Անոր խօսքով՝ այս եռամիասնութիւնն է, որ պէտք է ծառայէ բուն նպատակին:

«Մենք խօսում էք ազատութիւնների մասին, բայց ազատութիւնը գերնպատակ չէ, ազատութիւնը միջոց է՝ ապահովելու մարդու բարեկեցութիւնը եւ երջանկութիւնը: Մա է այն բարձրագոյն նպատակը, որը մենք մեր առաջ դնում ենք, որովհետեւ մեր խնդիրը հետեւեալն է, որ ազատութեան եւ ժողովրդավարութեան պայմաններում մարդը Հայաստանում լինի բարեկեցիկ, լինի պաշտպանուած, լինի երջանիկ, կարողանայ զբաղուել իր սիրած գործով եւ իր սիրած գործի արդիւնքներով ապահովի սեփական բարեկեցութիւնը եւ նաեւ՝ երկրի բարեկեցութիւնը: Ի հարկէ, ժողովրդավարութիւնը, մեր ընկալմամբ, սրա համար անհրաժեշտ, բայց ոչ-բաւարար պայման է, եւ մենք պէտք է ապահովենք հաստատութեանական մնացած պայմանները նոյնպէս, որպէսզի այս տեսլականը դառնայ իրականութիւն», եզրափակեց Փաշինեան:

Հայաստանի Դիմագրաւած Մեծագոյն Մարտահրաւերը

Շարունակուած էջ 1-էն

ւած մեծագոյն մարտահրաւերը իր տարած քայլին ամբողջականութիւնը պահպանելը եւ Արցախահայութեան անվտանգութիւնն ու հայաթափումը կանխելն է, որ աւելի կը բարդանայ Ուքրանիոյ պատերազմի հետեւանքով՝ Արեւելք-Արեւմուտք յարաբերութիւններու խիստ վատթարացման լոյսին տակ, որ իր անմիջական անդրադարձը կ'ունենայ մեր տարածաշրջանէն ներս: Այս իրավիճակին մէջ շատ աւելի կը կարեւորուի այդ շահերու բախման կիզակէտէն որքան հնարաւոր է հեռու պահել երկիրը՝ վարելով իրապաշտ, կշռադատուած եւ բազմաբեւեռ արտաքին քաղաքականութիւն, ինչին այսօր մենք ականատես ենք: Հայաստանի տարածքային ամբողջականութեան համար մեծ սպառնալիք է անշուշտ «Ջանգեզուրեան» միջանցքի հարցի արձարծուծը: Ու հակառակ այն հանգամանքին, որ Հայաստանի իշխանութիւնները բազմիցս յայտարարած են, որ այդ հարցը քննարկման ենթակայ չէ, հարցը կը շարունակէ մնալ օրակարգի վրայ, որովհետեւ այդ մէկը կը բխի ոչ միայն Ատրպէյճանի, այլ նաեւ Ռուսաստանի շահերէն: Մեծագոյն վտանգը անշուշտ պատերազմն է, որ կրնայ հրահրուիլ ոչ անպայման Ատրպէյճանի նախաձեռնութեամբ»:

Ատրպէյճանի հետ խաղաղութիւն հաստատելու մասին հարցին պատասխանելով Ընկ. Սարաֆեան յայտնեց, որ խաղաղութեան օրակարգը իսկապէս այլընտրանք չունի: «Անշուշտ այդ չի նշանակէր, որ պիտի դիւրին ըլլայ եւ խաղաղութեան հասնելու պայմանները ամբողջովին ընդունելի պիտի ըլլան, սակայն որեւէ այլ մօտեցում աւելի հաւանական կը դարձնէ զինուորական մագլցումը: Այնուամենայնիւ, չի բացառուիր, որ խաղաղութեան միտուած բոլոր ջանքերը ձախողին եւ պատերազմը վերսկսի, սակայն մենք պէտք է խոսափինք, որեւէ կեցուածք որդեգրելէ, որ ուղղակի կամ անուղղակի կերպով կը նպաստէ իրավիճակի սրացման: «Si vis pacem, para bellum»՝ եթէ կ'ուզես խաղաղութիւն, պատրաստուիր պատերազմի: Մենք պէտք է հետեւողական

ըլլանք մեր կառուցողական կեցուածքին մէջ, միաժամանակ տասնապատկելով ջանքերը՝ արդիականացնելու հայոց բանակը, բարձրացնելու անոր մարտունակութիւնը եւ սպառազինելու զայն ամենարդիական ռազմատեսակներով: Մէկ խօսքով, խոսափինք պատերազմէն ամէն գնով, բայց պատրաստ ըլլանք եթէ ան պարտադրուի մեզի: Միւս կողմէ, շատ դիւրին է արմատական եւ անզիջող դիրք բռնելը, մանաւանդ երբ որոշման պատասխանատուութիւնը քուկո չէ: Սակայն խիզախութիւնը արմատական ըլլալը չէ, այլ դժուարին եւ անբաղցալի որոշումներ առնելն է, քաջ գիտակցելով, որ զայիք ծանր քննադատութեան եւ պիտակաւորման ալիքը: Ահա այս էր հիմնական պատճառներէն մէկը, որ նախկին իշխանութիւնները համարձակութիւնը չունեցան լուծման միտող քայլեր առնելու, որ ձեւով մը հասցուց մեզ այս օրուան»:

Թուրքիոյ հետ յարաբերութիւններուն վերաբերել Ընկ. Սարաֆեան ըսաւ թէ, Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւններու կարգաւորումը անհրաժեշտութիւն է եւ որպէս դրացի երկիրներ կանխատեսելի յարաբերութիւնը միայն օգտակար կրնայ ըլլալ երկուստեք: «Մենք պէտք է վերլուծենք եւ հասկնանք յարաբերութիւններու հաւանական վերահաստատման եւ սահմանի բացման ընկերային, տնտեսական եւ քաղաքական հնարաւորութիւնները եւ վտանգները: Յստակ է, որ Թուրքիոյ համար Հայաստանի հետ սահմանի բացման գլխաւոր ակնկալութիւնը տնտեսական է՝ Հայաստանի վրայով ուղղակի կապ հաստատելու միջին ստիական շուկաներու հետ: Փոխադարձաբար, Հայաստանի համար ծովային ելք կը բացուի Տրապիզոնի նաւահանգիստով եւ ուղիղ ցամաքային կապ արաբական շուկայի հետ: Անշուշտ այդ ամէնը չի նշանակէր, որ մեր պահանջատիրութիւնը կը մոռցուի կամ կ'անտեսուի: Մենք կը մնանք յանձնառու, սակայն նաեւ գիտակից առաջնահերթութիւններուն, որ այս պարագային Հայաստան պետութեան զարգացումն ու բարգաւաճումն է», շեշտեց Ընկ. Սարաֆեան:

Ժողովրդավարութիւնը Հայաստանի Յառաջդիմութեան Գրաւական

Շարունակուած էջ 1-էն

ընդլայնել իր բարեկամներու շրջագիծը՝ յատկապէս արեւմտեան երկիրներուն մօտ, որոնք տարբեր ձեւերով կ'օժանդակեն Հայաստանի քաղաքական շահերուն երբ մեր աւանդական դաշնակիցները կը թերանան իրենց պարտաւորութիւններուն մէջ:

Ժողովրդավարութիւնը ունի նաեւ իր տնտեսական բաղադրիչը, որուն շնորհիւ գործարարներն ու առեւտրականները ազատօրէն յառաջ կը տանին իրենց գործերը ու պետական գանձ կը մուծեն հարկաւոր միլիոն տոլարներ, առանց մտավախութիւն ունենալու, որ իրենց ձեռքէն կրնան խլուիլ իրենց պատկանող գործարարներն ու վաճառատուները: Տնտեսութիւնը դադարած է ըլլալ սահմանափակ թիւով մարդկանց մենաշնորհը ու այդ մարդէն ներս աւելի մեծ թիւով քաղաքացիներուն մասնակցութիւնն ու արդար մրցակցութիւնը պատճառներէն մէկն է՝ Հայաստանի մէջ արձանագրուող տնտեսական անախտընթաց աճին:

Այս բոլորով հանդերձ, ամէն ինչ չէ որ սահուն կ'ընդամայ: Ժողովուրդի մօտ դատարաններու նկատմամբ անվստահութիւնը կը շարունակէ մնալ երկրի ամենէն խոցելի կողմերէն մէկը: Արդար դատարանները եւս կարելոր են ժողովրդավարութեան անրապնդ-

ման ուղղութեամբ: Ժողովուրդի կենսամակարդակի բարձրացումը ու ընկերային ապահովութիւնը եւս կարելոր գործօններ են ժողովրդավարութեան զարգացման մէջ:

Միւս կողմէ ժողովրդավարութիւնը չի նշանակեր անենաթողութիւն: Ինչպէս իշխանութիւնները, այդպէս ալ ընդդիմութիւնը պէտք է հաւատարիմ մնան նոյն սկզբունքներուն: Ֆիզիքական հաշուեյարդարի մասին ելոյթներն ու կոչերը, առեւանգումի փորձերը, ապատեղեկութիւն տարածումը չեն տեղաւորուիր այդ սկզբունքներուն մէջ ու պէտք չէ անհետեւանք մնան, այլապէս երկիրը կը մխրճուի քաոսի մէջ:

Կայ ընդունուած սկզբունք մը որ կ'ըսէ՝ «քու ազատութիւնդ կ'աւարտի, հոն ուր կը սկսի դիմացիին ազատութիւնը»: Հայաստանի բոլոր քաղաքական շրջանակներուն ու պարզ քաղաքացիներուն համար այդ պէտք է ըլլայ նշանաբան ու բոլորը պէտք է գործեն այդ սկզբունքի հովանիին տակ:

Հայաստանի մէջ ժողովրդավարութեան զարգացումը չէ հասած իր լրումին, սակայն ան կը գտնուի ճիշդ ուղղի վրայ: Մեր ապագայ յաջողութիւններուն միակ գրաւականը կը մնայ այդ սկզբունքներու յարատեւ զարգացման մէջ:

Գ. ԽՈՏԱՆԵԱՆ «ՄԱՍԻՍ»

Հայկակ Արշամեանի Մամլոյ Ասուլիսը

Շարունակուած էջ 1-էն

կը՝ իր ծնած օրէն եւ անոր պատկան մարմինները, կազմակերպութիւնները եւ հոգաբարձութիւնը:

«Հ.Հ. Հիմնադրամի բուն նպատակը միշտ ալ եղած է օգնել եւ նեցուկ կանգնել Հայաստանին եւ Արցախին», շեշտեց ան:

Վերջին տարիներու բոլոր տարածաշրջաններուն եւ աւելորդաբանութեանց մասին Պր. Արշամեան մանրամասն կերպով լուսաբանութիւններ ներկայացուց եւ շատ սպասուած հաշուեքննիչ պատի կողմէ եզրակացութեան մասին լայն բացատրութիւններ տուաւ, որոնք առնչուած էին պատերազմի ընթացքին հաւաքուած գումարէն 107 միլիոն տոլար Հայաստանի պետական պիւտճէ փոխանցման մասին:

Ան յայտնեց թէ շեղումներ չեն եղած այդ գումարներու գործածման մէջ եւ տրամադրուած են հետեւեալ նպատակներուն.-

Արցախի տեղահանուած հայութեան, Արցախի կառավարութեան՝ ընկերային կարիքներուն, զինծառայողներու ընտանիքներուն,

առողջապահական հսկայ ծախսերուն եւ նաեւ զոհուածներու գաւակներուն մնացուն կրթաթոշակներուն:

Հիմնադրամի Տնօրէնը մանրամասն ներկայացուց այս բոլոր ծախսերուն եւ գումարներուն բաժանումը:

Թղթակիցներու եւ մամլոյ ներկայացուցիչներուն կողմէ լուրջ հարցադրումներ եղան Պր. Արշամեանին, որոնց ան պատասխանեց մեծ պատասխանատուութեամբ:

Ողջունելի նկատուեցաւ սոցյն մամլոյ ասուլիսը, քիչ մը ուշացումով բայց շատ կենսական: «Հայաստան» Հիմնադրամը պէտք է ստանայ իր ժողովուրդին ամբողջական վստահութիւնը, մանաւանդ երբ ան ստեղծուած է հայ ժողովուրդին եւ Հայրենիքին համար: Անոր կայունութիւնը եւ յարատեւութիւնը չի կրնար խաթարուիլ:

Պէտք է միշտ թափանցիկ ըլլալ եւ աշխատանքային յստակ ծրագիրներով ներկայանալ՝ խնայելու համար բոլոր տեսանելի եւ անտեսանելի խնդիրները, ինչպէս նշեց նաեւ Պր. Հայկակ Արշամեան: Թղթակից

Եկեղեցու Կարելոր Նախաձեռնութիւնը

Շարունակուած էջ 2-էն

կարելոր, միաժամանակ շատ բարդ գործ է, որը կարող է բարձրացնել Հայ Առաքելական Եկեղեցու հասարակական հեղինակութիւնը՝ անկախ ոչ միայն քաղաքական, այլ քաղաքացիական եւ անգամ մարդկանց «կրօնական» պատկերացումներից ու

հաւատամքից եւ դրանով իսկ ապահովելով առկայ նախաձեռնութիւնն ինստիտուցիոնալ ու բովանդակային զարգացման ենթարկելու լրացուցիչ ներուժ ու խթան, կամ կարող է պարզապէս այդ հեղինակութիւնը հասցնել ՀԱԵ, լաւագոյն դէպքում որպէս կուսակցութիւն ընկալելուն:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

ՄԱՍԻՍ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

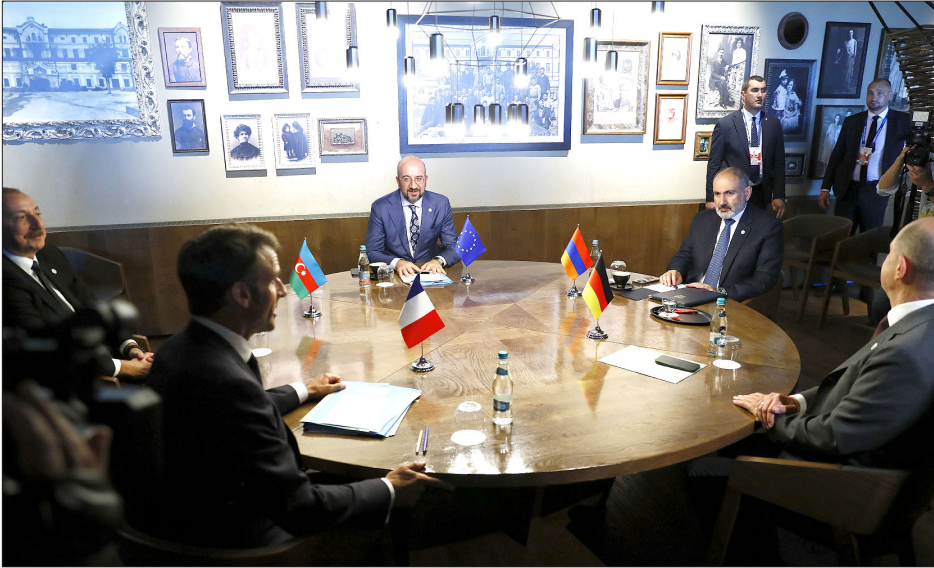
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
 Enclosed a check for (one year)
 * \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA
 \$ 125,00 (Air Mail) for Canada.
 \$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----
 Address: -----
 City: ----- State:----- Zip Code:-----
 Country: -----
 Tel:-----
 Email: -----

EU-Mediated Armenia-Azerbaijan Summit Concludes in Moldova with No Agreements Announced

Azerbaijan Condemns President Macron for Allegedly Misrepresenting the Peace Talks

CHISINAU — Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan and Azerbaijani President Ilham Aliyev met on Thursday for the third time in less than three weeks for fresh peace talks mediated by the European Union. They reported no concrete agreements following the meeting, held on the sidelines of the European summit in Moldova's capital, Chisinau. The meeting ended without a joint statement or the signing of any documents.

Aliyev and Pashinyan were joined by EU chief Charles Michel, French President Emmanuel Macron, and German Chancellor Olaf Scholz. Michel said they focused on an Armenian-Azerbaijani peace treaty, as well as “the security and rights” of Nagorno-

Karabakh's population, the restoration of transport links between the two South Caucasus nations, and the delimitation of their long border. He did not say whether the Armenian and Azerbaijani leaders narrowed their differences on these issues.

“We had the opportunity to address all the topics that we discussed in Brussels in May – connectivity, security and rights, the border delimitation, the peace treaty,” he said after the meeting.

“This meeting was a good preparation for the next meeting that will take place in Brussels on July 21. It means that we are working hard, and we intend to support all the positive efforts in the direction of the normal-

ization of the relations. I also announced that I intend to invite President Aliyev, Prime Minister Pashinyan, Chancellor Scholz, and President Macron again on the margins of the next meeting of the European Political Community, which will take place in Spain. It means that we will do everything on the EU side in order to help, provide assistance, and make more progress in the direction of the normalization of the relations,” Michel added.

Pashinyan's office confirmed that during the meeting, issues related to the unblocking of regional transport and economic infrastructure, the delimitation and security of borders between the two countries, the agreement on the settlement of relations between Armenia and Azerbaijan, the need to address the rights and security of the population of Nagorno-Karabakh, as well as prisoners, missing persons, and other humanitarian problems were discussed. He and Aliyev will hold another trilateral meeting with Michel on July 21.

Azerbaijan Condemns President Macron

Azerbaijan has accused French President Emmanuel Macron of distorting the positions of the parties after the five-sided meeting in Chisinau.

In a statement following the sum-

Continued on page 4

U.S. to Host Another Round of Talks Between Armenian and Azerbaijani Foreign Ministers

WASHINGTON, DC — The Armenian and Azerbaijani foreign ministers will meet again in Washington next week for further U.S.-mediated talks on a peace treaty between their nations.

“We look forward to hosting another round of talks in Washington later this month as the parties continue to pursue a peaceful future for the South Caucasus region,” U.S. State Department spokesman, Vedant Patel, said on Monday.

“As you've heard me say before, direct dialogue is key to resolving issues and reaching a durable and dignified peace. The U.S. is pleased that talks between Armenia and Azerbaijan are proceeding in different venues, including the recent meeting of leaders as well,” he said.

European Council President Charles Michel announced the Washington talks, scheduled for June 12, right after last Thursday's meeting of Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan and Azerbaijani President Ilham Aliyev that took place in Moldova's capital Chisinau. Michel indicated that their foreign ministers will prepare for another Armenian-Azerbaijani summit which he will host in Brussels on July 21.

Armenia Engages in Intensive Discussions with Various Nations for Weapon Acquisition, Reveals Security Chief

YEREVAN—The secretary of Armenia's Security Council, Armen Grigoryan, said on Sunday that “progress” was made at the Chisinau summit. The meeting was a good opportunity to advance the peace agenda.

“The international community's support is highly important for the peace agenda, and we find this meeting to be positive. All issues on the agenda were discussed: unblocking, border delimitation and demarcation, and the resolution of the Nagorno Karabakh conflict. We emphasized that an international mechanism should be created, and Stepanakert and Baku must discuss security and rights. Humanitarian issues were also discussed, which is highly important in order to find a solution to humanitarian concerns,” Grigoryan said in an interview with Public Television.

Grigoryan said there was a chance that a peace deal could be signed with Azerbaijan by the end of 2023 if the intensity of the talks is maintained.

He added that Armenia wants to sign the peace treaty as soon as possible.

Grigoryan also stated that Armenia is holding “intensive discussions” with many countries regarding the acquisition of new armaments.

He said results are already visible in some cases, while talks with other countries are still ongoing.

“Armenia is taking into account the fact that Russia is unable to export weapons now given its war with Ukraine and has embarked on a path to find other resources,” Grigoryan said.

Toivo Klaar and Armenian Government Officials Discuss Armenia-Azerbaijan Normalization, Artsakh Blockade and Regional Communications Restorations

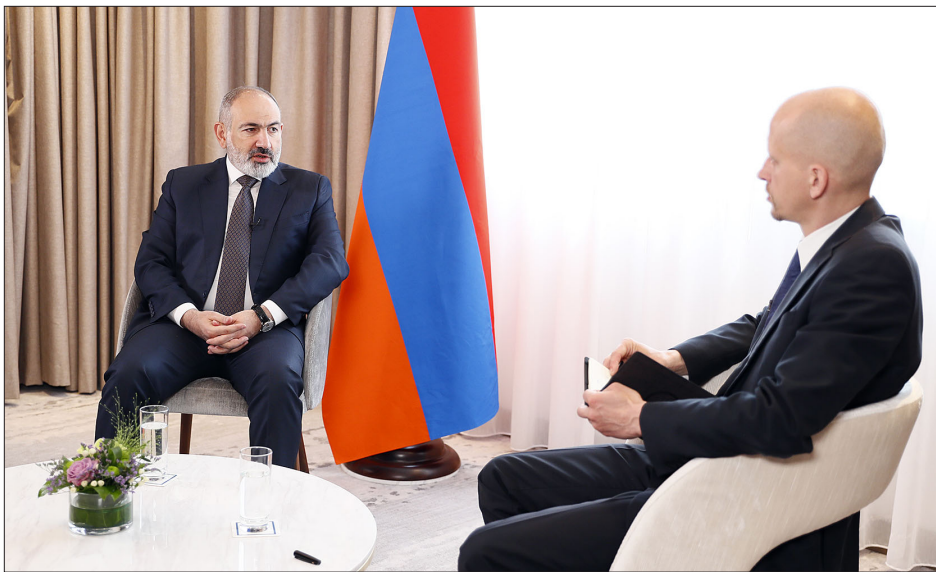
YEREVAN—Prime Minister Nikol Pashinyan met with Toivo Klaar, the EU Special Representative for the South Caucasus and the crisis in Georgia. According to a readout from the Prime Minister's Office, Pashinyan and Klaar discussed “the course of implementation of the agreements reached during the trilateral and five-sided meetings in Brussels and Chisinau.” The Armenian Prime Minister stressed the importance of consistently implementing these agreements. They also discussed the normalization process between Armenia and Azerbaijan, the humanitarian crisis in Nagorno Karabakh resulting from Azerbaijan's illegal blockade of the Lachin Corridor, and issues related to addressing the rights and security of the people of Nagorno Karabakh under an internationally guaranteed dialogue mechanism. Prime Minister Nikol Pashinyan presented Armenia's approaches to resolving the key existing issues.

Deputy Prime Minister of Armenia Mher Grigoryan discussed with Klaar the prospects of restoring railway connections with Azerbaijan. Ambassador Andrea Wiktorin, the Head of the EU Delegation to Armenia, also attended the meeting. According to a readout from Grigoryan's office,

Continued on page 4

Pashinyan: Armenia is Not an Ally of Russia in the War With Ukraine

YEREVAN — In the war with Ukraine, Armenia is not an ally of Russia, according to Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan in an interview with CNN Primanews.

“We are not an ally of Russia in the war with Ukraine. Our feeling from this war, from this conflict, is anxiety because it directly affects all our relationships. In the West, they notice that we are an ally of Russia, meaning they notice it more. In Russia, they see that we are not their ally in the war against Ukraine. It turns out that we are nobody’s ally in this situation, which means that we are vulnerable,” said the head of the Armenian government.

Pashinyan stated that as the situation becomes more complicated, the

opportunities for maneuvering narrow. Two days ago in Yerevan, the prime minister made a similar statement, expressing that “the more difficult the situation becomes, the harder it is to maintain a neutral position and the less room there is for maneuvering.”

On Friday, Moscow acknowledged Prime Minister Pashinyan’s remark that Armenia is “not Russia’s ally in the war with Ukraine.”

“We took note of it,” said Kremlin spokesman Dmitry Peskov in response to Pashinyan’s remarks. “This is an important statement. We are aware of certain nuances in Armenia’s approaches to the conflict over Ukraine. We consider them and take them into account.”

Armenia’s Government Approves Nuclear Safety Cooperation Agreement With the US

YEREVAN -- Armenia’s government approved on Thursday the signing of a new agreement with the U.S. on nuclear energy cooperation. The draft will be submitted to the Armenian president for signing.

The Committee on Nuclear Safety Regulation of the Republic of Armenia and the United States Nuclear Regulatory Commission signed an expanded Cooperative Arrangement on the exchange of technical information and cooperation on nuclear safety matters in Washington, USA, on March 14, 2023.

The Nuclear Safety Regulatory Commission of Armenia has been cooperating with the U.S. since 1995. The Armenia-U.S. Arrangement for the Exchange of Technical Information and Cooperation in Nuclear Safety Matters was signed on September 30, 1997, and resumed in 2007 and 2017.

Under the arrangement, the USNRC performed or sponsored research in areas such as Digital Instrumentation and Control; Reactor and Electrical Equipment Qualification; Environmental Transport; Radionuclide Transport and Waste Management; Dry Cask Storage and Transport; Fire Safety Research; Nuclear Fuel Analysis; Severe Accident Analysis; Operating Experience and Generic Issues;

Human Factors Engineering; Organizational Factors/Safety Culture; Human Reliability Analysis (HRA); Probabilistic Risk Assessments; Radiation Protection and Health Effects; Seismic Safety; State of the Art Risk Consequences; Reactor Containment Structural Safety; Reactor Vessel and Piping Integrity; Regulatory Guide Update; New and Advanced Reactor Designs; Decommissioning; Thermal Hydraulic Code Applications and Maintenance; Uncertainty Analysis for Thermal Hydraulic Kinetics; Coupled 3D Neutronic and Plant Thermal Hydraulics; Medical Isotope Production; Long-term Operational Management; and Plant and Systems Operations.

Maria Longi, Coordinator for U.S. Assistance to Europe, Eurasia, and Central Asia, stated that in a number of countries, including Armenia, the U.S. was assessing the feasibility of small modular nuclear reactors built with US technology that could facilitate greater energy independence from both Russia and China.

No Final Agreement Yet Between Armenia and Azerbaijan on Border Delimitation Process – Mirzoyan

YEREVAN—Armenia is not opposed to using 1975 Soviet maps as a basis for delimiting and demarcating its border with Azerbaijan, Armenian Foreign Minister Ararat Mirzoyan said on Monday. He added that the two sides have not yet reached an agreement on the key parameters of the issue.

“So far, there is no final agreement on the maps that should be used as a basis for delimiting the Armenian-Azerbaijani border. But there is a commitment to carry out this process in accordance with the 1991 Almaty Declaration. An agreement on this issue was reached at Armenian-Azerbaijani talks last year in Prague,” Mirzoyan said in parliament.

He also stated that the Armenian side has received assurance from Azerbaijan that it recognizes Armenia’s territorial integrity.

“Armenia, as before, has recognized and recognizes the territorial integrity of Azerbaijan, and we have

heard relevant assurances from the Azerbaijani side that they recognize the territorial integrity of Armenia,” he said on Monday during a parliamentary hearing on the 2022 budget execution.

Mirzoyan emphasized that a clear description of the territories where the sides recognize each other’s integrity is necessary for greater clarity.

Mirzoyan also mentioned that during recent talks in Chisinau, Azerbaijani President Ilham Aliyev did not object to using the 1975 maps.

Regarding the issue of enclaves, Mirzoyan said the bilateral delimitation and demarcation commission should consider, among other things, the legal aspect of their emergence.

Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan stated earlier that the sides reached an understanding: Azerbaijan recognizes the territorial integrity of Armenia (29.8 thousand square kilometers), and Armenia recognizes the territorial integrity of Azerbaijan (86.6 thousand square kilometers).

Armenia’s Foreign Trade Grows by 99.4% in Four Months to Over \$5.8 Billion

YEREVAN — Armenia’s foreign trade in January-April 2023 surged by 99.4% year-on-year to over \$5.8 billion, according to the National Statistical Committee. In April 2023 alone, the foreign trade soared by 83.5% from April 2022 to about \$1.5 billion.

Foreign trade with CIS countries amounted to over \$2.1 billion, increasing 2.2 times compared to the same period last year. Russia was the biggest foreign trade partner of Armenia accounting for over \$2 billion of bilateral trade, which was a 2.3 times increase against the first four months of 2022.

Armenia’s foreign trade with EU countries grew by 57.1% to about \$918.5 million. The top largest trade partner was Germany – \$230.5 million, up 92.5% year-on-year. The trade with China grew by 51.3% to \$642.7 million.

Armenia’s exports in January-April 2023 increased 2.1-fold against January-April 2022 to over \$2.1 billion. In April 2023 alone, the exports amounted to \$536.5 million, an 81.3%

increase against April 2022, and a 13% decrease against March 2023.

Armenian exports to the CIS countries during the reporting period of 2023 amounted to over \$1.1 billion, having increased by 3.74 times compared to the same period last year. Armenian exports to Russia grew by 3.8 times to over \$1 billion.

Exports to EU countries decreased by 9.5% compared to January-April 2022, to about \$235 million. Armenia’s exports to Netherlands grew by 51% to about \$116 million.

Armenia’s imports totaled over \$3.6 billion, registering a 93.9% increase compared to January-April 2022. I

Imports from CIS countries totaled over \$1 billion, an increase of 49.8% over the same period last year. Imports from Russia grew to over \$1 billion.

Imports from the EU countries increased 2.1 times during the reporting period, amounting to over \$728 million. Imports from Germany grew by 2.4 times to about \$204 million.

There Is No Internal Threat to Democracy In Armenia Only External Threats. Pashinyan

YEREVAN—Democracy is Armenia’s main trademark, and all possible threats to that democracy are external, announced the Prime Minister of Armenia Nikol Pashinyan today at the Armenian Forum of Democracy organized in Yerevan by a local civic group and the U.S. watchdog Freedom House.

“When the non-violent velvet revolution took place in 2018 and we were saying that democracy is Armenia’s main trademark, many were doubting this because they were saying that the government doesn’t need to limit freedoms in conditions of post-revolutionary euphoria. But the fact that the Armenian Forum for Democracy was held for the first time in 2022 and not in 2019 speaks volumes. When we were emphasizing the free snap parliamentary elections held in 2018, this was also being questioned, asking what kind of elections would have taken place if conditions were different,” Pashinyan said. He added that elections were held in different conditions as well—the 2021 snap election of parliament after the Second Nagorno Karabakh War—and the elections were again free and democratic.

The fact that democracy is Armenia’s main trademark is a conscious political course by the Armenian government and people, not a result of coincidence. Prime Minister Pashinyan underscored that many serious institutional reforms are still in process, and upon completion, the reforms should bring higher levels of human rights protection, the rule of law, and anti-corruption policy.

Furthermore, the Armenian PM stated that the high economic growth registered in Armenia today is the result of economic freedoms, among others. There are no internal threats to democracy in Armenia, Pashinyan

added. He said that all possible threats are foreign threats, well-known and visible to everyone. Pashinyan emphasized the importance of proving that democracy is capable of ensuring security as well.

Democracy will continue to be Armenia’s main trademark. Pashinyan expressed hope that high economic growth and peace will be the country’s supporting brands. The unity of democracy, economic growth, and peace must serve the goal. “We are talking about freedoms, but freedom isn’t the final goal in itself. Freedom is the method of ensuring the welfare and happiness of people. This is the highest goal we’ve set before us. Our objective is for people to be prosperous, protected, happy, able to do what they like to do, and thus ensure their own prosperity and the country’s prosperity. Certainly, democracy is a necessary albeit insufficient condition for this, and we must ensure the remaining institutional conditions as well for this vision to become a reality,” Pashinyan said.

The lack of democracy in Armenia had been used as an instrument to cover up the truth about the Nagorno Karabakh conflict, Pashinyan said. “The absence of democracy or the attitude towards democracy in Armenia had served as an instrument to prevent us from knowing the truth about the Karabakh issue. Of course, I don’t want to spark a political debate, but the model that only a few people have expert-level knowledge of the Karabakh issue is the clearest evidence of that. This is the biggest problem that we have faced,” Pashinyan said at the Armenian Forum for Democracy. He added that now, in conditions of democracy, they are learning new information about the Nagorno Karabakh issue, decrypting new meanings and subtexts of well-known words.

EU Mission Planning to Open Three Additional Operational Hubs in Armenia

The EU Mission in Armenia plans to open the three additional operational hubs in Jermuk, Ijevan and Yeghegnadzor in the upcoming months, gradually reaching full operational capability in near future.

On 1 June, EUMA Head of Mission Markus Ritter together with the Ambassador Andrea Wiktorin, Head of EU Delegation in Armenia, welcomed an EU delegation from COEST Work-

ing group in Martuni. Mr Ritter introduced them to the mission’s mandate and its activities. He also updated the participants on security developments on the ground, based on observations gathered from the mission’s patrols.

In the first three months of EUMA’s existence, the mission conducted more than 300 patrols in total

Continued on page 4

AUA Hosts Panel on World News and Digital Disruption

YEREVAN — On May 24, The American University of Armenia (AUA) hosted a distinguished panel of journalists and media experts at an open forum on the future of international journalism at a time of massive digital disruption for the news business. The panel featured four renowned journalists and industry leaders, including Lara Setrakian, Maria Titizian, Robert Stewart, and Thomas Kent.

The event provided a unique opportunity for attendees to engage in a global discussion, which was moderated by Dan Perry, former Associated Press regional chief for Europe and Africa (based in London) and for the Middle East (based in Cairo) and currently managing partner at the New York-based Thunder 11 communications agency.

The presentations revolved around the rapidly changing global media landscape, examining, inter alia, the question of how small nations like Armenia can actively participate in the global conversation. Organized in collaboration with The Armenia Project (TAP) and Ohio University’s E. W. Scripps School of Journalism, the discussion was informative and thought-provoking.

“It is such a pleasure for us to host these types of public conversations at AUA,” Ghazaryan said. “Through the AUA Media Lab, we have really increased our capacity to create the right platform to engage in honest, dynamic, and informative discussions prominent in the media sector. We are pleased to partner with The Armenia Project and Ohio University’s E. W. Scripps School of Journalism to continue organizing similar events in the future.”

Perry kicked off the discussion by acknowledging that the digital revolution has badly disrupted the news media’s business model and that there is tension between the need to interest audiences and the mission of covering important and sometimes complex events.

Kent, former international editor, ethics editor of the Associated Press, and former president of Radio Free Europe, said that new digital-friendly formats—including graphics and video—should enable serious journalism to be brought to younger audiences.

Dr. Stewart, former director of the Scripps School, noted that there is a redoubled push to compel audiences to pay for content—noting that his

own New York Times subscriptions have recently grown vastly more expensive.

This led to a discussion on whether such practices might make the news inaccessible to some—creating a two-tier society.

Titizian, editor in chief of the Armenia-based, English-language EVN Report, and AUA lecturer argued that such publications could play a role in the international discourse, perhaps as partners to global media—and that there is an audience for serious, long-form journalism. Perry noted that such readers might be more willing to pay for access, creating a metric more relevant to business than mere traffic.

Setrakian, founder of the News Deeply journalism project and Armenia-based APRI (Applied Policy Research Institute) think tank, underscored that for younger audiences, news organizations will need to capitalize on more short-form videos.

Perry, who served as foreign press association chairman in Jerusalem and is a columnist for Newsweek and other publications, touched upon other topics such as the advanced use of AI in journalism, distinguishing between local journalism and foreign correspondence, and the ethical perspective of trauma sensationalism.

Stewart said that he had used AI models but is fearful of their impact in the future. Kent noted that AI programs such as ChatGPT simply tap what is already available online, which not only leads to plagiarism but is unverifiable and lacks original reporting.

Setrakian, former foreign correspondent for ABC and other outlets, noted that sometimes reporters travel to a country for a few days to report on a situation with little context and then leave. Perry stated that foreign media are increasingly using local reporters.

All wrestled with the question of how coverage can be fair and how to interest the world media in Armenia—a scrappy young democracy that despite its distance from major capitals, has a major story to tell.

There was agreement that international audiences would be well served by correspondents who were sensitive to tragic situations, stayed longer on the ground, and showed compassion when listening to the local people and their stories.

Following a Q&A, the event concluded with closing statements from the panelists.

National Association for Armenian Studies & Research Awarded \$150,000 Cummings Grant

BELMONT, MA – NAASR is one of 150 local nonprofits that will share in \$30 million through Cummings Foundation's major annual grants program. The Belmont-based organization was selected from a total of 630 applicants during a competitive review process. It will receive \$150,000 over three years.

"We are extremely grateful to the Cummings Foundation for their generous support that will allow NAASR to work with teachers and librarians to promote active engagement and newfound understanding to help prevent future genocides. NAASR is a prime institution of research and education in Massachusetts with a vast collection of valuable and trustworthy primary sources on the Armenian genocide as well as the Holocaust and other genocides." Stated Judith Saryan, Chairperson

The funding from the Cummings Foundation aims to provide librarians and teachers with trustworthy genocide education materials leading to a more accurate and enriched understanding of genocide for educational purposes in schools and in their communities. The funds will be used to create an online curated genocide resource center featuring leading documentary resources suitable for users at a high school level education and to promote the new online genocide resource center to librarians and schoolteachers within the communities of Essex, Middlesex and Suffolk counties.

The Cummings \$30 Million Grant Program primarily supports Massachusetts nonprofits that are based in and serve Middlesex, Essex, and Suffolk counties.

Through this place-based initiative, Cummings Foundation aims to give back in the areas where it owns commercial property. Its buildings are all managed, at no cost to the Foundation, by its affiliate, Cummings Properties. This Woburn-based commercial real estate firm leases and manages 11 million square feet of debt-free

space, the majority of which exclusively benefits the Foundation.

"The way the local nonprofit sector perseveres, steps up, and pivots to meet the shifting needs of the community is most impressive," said Cummings Foundation executive director Joyce Vyriotes. "We are incredibly grateful for these tireless efforts to support people in the community and to increase equity and access to opportunities."

The majority of the grant decisions were made by about 90 volunteers. They worked across a variety of committees to review and discuss the proposals and then, together, determine which requests would be funded. Among these community volunteers were business and nonprofit leaders, mayors, college presidents, and experts in areas such as finance and DEI (diversity, equity, and inclusion).

"It would not be possible for the Foundation to hire the diversity and depth of expertise and insights that our volunteers bring to the process," said Vyriotes. "We so appreciate the substantial time and thought they dedicated toward ensuring that our democratized version of philanthropy results in equitable outcomes that will really move the needle on important issues in local communities."

The Foundation and volunteers first identified 150 organizations to receive three-year grants of up to \$225,000 each. The winners included first-time recipients as well as nonprofits that had previously received Cummings grants. Twenty-five of this latter group of repeat recipients were then selected by a volunteer panel to have their grants elevated to 10-year awards ranging from \$300,000 to \$1 million each.

This year's grant recipients represent a wide variety of causes, including housing and food insecurity, workforce development, immigrant services, social justice, education, and mental health services. The nonprofits are spread across 46 different cities and towns.

EU Mission Planning to Open

Continued from page 3

from its hubs in Goris, Jermuk and Martuni. Every week, the patrols cover more than 3800 km of distance. "The mission was launched in an unprecedented speed, starting its operations this February," Mr Ritter said.

"Our goal is – among others – to contribute to stabilizing the security in border areas. And according to numerous Armenian officials, EUMA has

contributed to a certain stabilization of the situation. However, the situation remains volatile," Mr Ritter added.

EUMA is a non-armed, civilian and non-executive mission with the aim to observe and report to the EU on the security situation on the ground. The mission is deployed on the Armenian side of the Armenia-Azerbaijan border, with Headquarters in Yeghegnadzor, six Forward Operating Bases and a small liaison office in Yerevan.

EU-Mediated Armenia-Azerbaijan Summit

Continued from page 1

mit, the Elysée Palace said, "The European leaders called on Armenia and Azerbaijan to respect all their commitments," urging the two neighboring nations to release prisoners of war and avoid "hostile rhetoric." Additionally, Macron's press service added that the three Western leaders "stressed the importance of defining rights and guarantees for the Armenians of Nagorno-Karabakh."

On Friday, Press Secretary of the Azerbaijani Foreign Ministry Aykhan Hajizada called Macron's statement after the meeting "unilateral," noting that it does not reflect the position of the parties and distorts it.

According to him, "This is not

the first time that France demonstrates such behavior that does not contribute to the peace process between Azerbaijan and Armenia, peace, and stability in the region."

Responding to the claims, the French foreign ministry said only that the press release issued by the presidency "set out the conclusions of yesterday's meeting." Hajizada, meanwhile, declined to elaborate on which parts of Paris' version of events Baku believes are inaccurate.

A senior EU official, granted anonymity to discuss the sensitive political issue, confirmed to POLITICO that "the question of rights and security, which has also been a prominent part of the recent discussions in Brussels, was addressed yesterday."

Toivo Klaar and Armenian Government

Continued from page 1

the interlocutors discussed regional developments, including the prospects of restoring and organizing the Yeraskh-Julfa-Meghri-Horadiz railway connection, as well as issues related to the future work of the commission on delimitation and border security.

Toivo Klaar also met with Foreign Minister Ararat Mirzoyan, where they discussed issues concerning regional security and stability, as stated in a readout from the foreign ministry. In this context, they discussed the latest discussions on the normal-

ization process between Armenia and Azerbaijan. They emphasized the importance of maintaining continuity in the process, in an atmosphere free from belligerent rhetoric and threats of force.

FM Mirzoyan reiterated Armenia's commitment to establishing comprehensive and lasting peace in the region. He emphasized the importance of mutual commitment to address key existing issues for a comprehensive resolution and acknowledged the continuous efforts made by international partners in this direction.

AUGUST 27 • 2023

SAVE
— THE —
DATE

AEBU 5TH ANNUAL
SCHOLARSHIP AWARDS
CEREMONY & GALA

DE LUXE BANQUET HALL
Burbank, California

Արամ Խաչատուրեանի Ծննդեան 120-Ամեակ Աշխարհահռչակ Հայ Կոմպոզիտորը (Համառօտ Կենսագրական Ակնարկ)

ՀԵՆՐԻԿ ԱՆԱՍԵԱՆ

Երկար ժամանակ է մտածում եմ, թէ ինչու՞ է Հայաստանը չի անդրադառնում մեր հանճար Արամ Խաչատուրեանի ծննդեան 120-ամեակին: Հասկանում եմ, Հայաստանի եւ ընդհանրապէս, Հայ ազգի համար դժուարին, ճակատագրական օրեր են, մարդկանց անդորրը խախտուել է, ապագան մուսլ է ու անորոշ: Սակայն երբեք պիտի չմոռանալ, որ անարդարութեան դէմ պայքարի ձեւերից մէկն էլ ժամամակ առ ժամանակ համաշխարհային չափանիշով ի ցոյց աշխարհի մեր Մեծերի մասին յիշեցնելն ու նորովի գնահատելն է:

Եւ ի ուրախութիւն ինձ, Մայիս 30-ին, հայաստանեան լուրերից յայտնի դարձաւ, որ Յունիսի 6-8-ը, երեք օր շարունակ Երեւանի օպերային թատրոնում նշուելու է Արամ Խաչատուրեանի փառապանծ յրբեկեանը:

Պատրաստում եմ անցնել համակարգչի առջեւ յօդուած գրելու Խաչատուրեանի մասին՝ հնչում է հեռախօսազանգը.

- Մաեստրօ, տանն է՞ք:
- Այո, Յակոբ Չան, ի՞նչ կայ, ի՞նչ է եղել:
- Խորհուրդի պէտք ունեմ, կարո՞ղ եմ գալ ձեզ մօտ:
- Անշուշտ Յակոբ Չան, արի, սպասում եմ:

Վաղուց գիտեմ Յակոբ Յովհաննիսեանին, Լոս Անջելէսի Հայաստանի Հանրապետութեան Հիւպատոսութեան հիմնադրման առաջին իսկ օրերից: Ծատերը գիտեն նրան: Ծատ մարդիկ են օգտուել նրա բարի ծառայութիւնից: Ինչպէս միշտ, այս անգամ էլ ձեռքերը դատարկ չմտաւ մեր տնից ներս:

-Արի, արիեղբայրս, պատմիր, ի՞նչպէս են գործերդ: Կարողացա՞ր Մաշտոց Քոլէճը ոտքի հանել:

- Կարծես թէ ստացում է: Ժամանակ է պէտք մաեստրօ: Ուզում եմ մի խոշոր ձեռնարկ իրականացնել Քոլէճի անունով: Նպատակս է Արամ Խաչատուրեանի ծննդեան 120-ամեակի առթիւ սիմֆոնիկ համերգ կազմակերպել: Դուք դրա մասնագէտն էք, երկու թէ երեք անգամ նշել էք հանճարեղ հայրդու յրբեկեանը: Ի՞նչ է ձեր կարծիքը:

- Յակոբ Չան, լաւ գաղափար է, բայց շատ վատ ժամանակ են ընտրել: Ինքս յօդուած եմ ուզում գրել այդ յրբեկեանի առթիւ, բայց տատանում եմ: Ողջ հայ ժողովուրդն այս օրերին հոգեպէս ծանր ապրումների մէջ է, ի՞նչ յրբեկեանի ժամանակ է: Համբերիր մինչեւ աշուն:

- Արդէն աշունն եմ նկատի առել մաեստրօ: Միայն թէ կ'ուզէի իմանալ, դուք պատրաստ էք օգնել ինձ իրականացնելու համար այդ յոյժ կարեւոր ձեռնարկը:

- Անկասկած, ամէնակարեւորը՝ նիւթականը ապահովելն է, հովանաւորներ գտնելը, մշակութային միութիւններին ներգրաւելն ու զօրաշարժի ենթարկելը մամուլն ու հեռուստատեսութիւնը: Սկզբից ասեմ, բաւական ծախսալից ձեռնարկ է լինելու: Նկատի առ, որ Խաչատուրեան կատարելու համար նուազագոյնը 60 երաժիշտ-կատարող է անհրաժեշտ նուազախմբի համար:

- Ծնորհակալ եմ մաեստրօ լուսաբանութեան համար: Ամէն ջանք խիտի գործադրեմ նպատակիս հասնելու համար: Ամէն ինչի մասին պարբերաբար ձեզ տեղեակ կը պահեմ:

- Յաջողութիւն բարեկամս: Քո ոգեւորութիւնը ինձ փոխանցուեց: Ես էլ անցնեմ Արամ Խաչատուրեանի մասին յօդուած գրելուն:

- Ամէն մի ազգ մեծ է իր մեծերով, եւ եթէ այդ մեծերից ոմանց յաջողում է մտնել աշխարհի Մեծերի շարքը, ասել է թէ այդ քչերը, եզակիները, դառնում են իրենց ծնող ժողովրդի մշակուցի ջահակիրներ եւ անմահութեան են առաջնորդում նրան:

Այդ քչերից մէկն էլ Արամ Խաչատուրեանն է՝ իր շքեղ, շինչող երաժշտութեամբ աշխարհը նուաճած ՀԱՅԸ, որը որքանով որ մեծացաւ տարիներ ընթացքում, նոյն եւ աւելի չափով մեծացրեց իր ազգին ու էլ աւելի ճանաչելի դարձրեց աշխարհին:

Մահուանից (1978) տասը տարի առաջ գրած նամակներից մէկում ա՛հա թէ ինչ է գրում Խաչատուրեանը. « Հայաստանը իմ հայրենիքն է: Ժողովուրդը՝ այդ: Ես երբեք այսքան շատ չեմ մտածել այդ մասին, որ հայ եմ, երբեք չեմ մտածել ինչպէս հիմա »:

Որքան էլ աշխարհաքաղաքացի, Խաչատուրեանը գտնում էր, որ արուեստն ու մշակուցը համարակալին լինելով հանդերձ, պիտի որ ունենան ազգային պատկանելութիւն, եւ, ամէնից առաջ պիտի արտացոլեն տուեալ ազգի հոգին ու բանականութիւնը, պայքարն ու հայրենասիրութիւնը, գծեր, որոնք էլ պիտի տարբերեն մէկ ազգը միւսից:

- Ես շարունակում եմ հաւատաւոր եմ, գրում է կոմպոզիտորը, որ անգամ կոմունիզմի ժամանակ (համենայն դէպս շատ երկար) ար-

ուեստն ազգային կը լինի, այսինքն արուեստի ազգային ոճական առանձնայատկութիւններն ու բնոյթը կը մնան:

- Արամ Խաչատուրեանի հոգում այնքան էլ վաղ չեն դրսեւորուել երաժշտական ունակութիւնները եւ միայն 19 տարեկան հասակում է ինքնակրթութեամբ զբաղուել երաժշտութեամբ: Հիմնականում թիֆլիսի բազմազգ ժողովրդական երաժշտական արուեստը եղաւ նրա առաջին հաղորդակցութիւնը երաժշտական աշխարհի հետ: Հայկական աշուղական արուեստը, սազանդարներն ու գուռնաչիները եղան նրա առաջին ուսուցիչները:

Նկատեմք սակայն, որ լսելով ժողովրդական բանահիւսութեան հրաշալի նմուշներ, Խաչատուրեանը երբեք չի ընդօրինակել եւ կրկնօրինակել դրանք: Ժողովրդական երաժշտութիւնից վերցրել է միայն ու միայն ազգային-պարային տարատեսակ ռիթմերը:

-Յիշում եմ,- գրում է Խաչատուրեանը,- թէ ինչպէս պղնձէ լազանը (տաշտ) ձեռքիս բարձրանում էի ձեռնալարի եւ եռանդագին նրա վրայ թիֆլիսացնում էի իմ լսած եւ ինձ զարմացրած ժողովրդական ռիթմերը՝ փորձելով նորութիւն մտցնել դրանց տարբերակման ու գուգորդման մէջ:

Ստորագործական ակնառու տուեալների շնորիւ, ինքնուս Արամին յաջողում է ընդունուել Մոսկուայի երաժշտական ուսումնարանի՝ սկզբում թաւջութակի, իսկ յետոյ ստեղծագործական դասարանը: 1922-29 թ.թ. նրա ուսուցիչներն են լինում նշանաւոր մանկավարժ-կոմպոզիտորներ Գնեսինը, Գլիլէրը, Բիչկովը եւ ուրիշներ: 1934-36 թ.թ. Խաչատուրեանը իր ստեղծագործական տաղանդը ամբողջացնում է խորհրդային նշանաւոր կոմպոզիտոր Մեակովսկիի դասարանում:

Դեռեւս ուսանողական տարիներին, Խաչատուրեանը յօրինում է մի շարք սենեկային-գործիքային ստեղծագործութիւններ, որոնք այսօր էլ տեղ են գտնում երաժիշտ-կատարողների երկացանկում:

Ժիշդ է, որ Խաչատուրեանի ստեղծագործական գործունէութիւնը հիմնականում ծաւալուեց Մոսկուայում, սակայն նա մշտապէս կապ է պահպանել հայ մշակուցի հետ: Եւ այդ կապերի ամբարանումը նպաստել է Մոսկուայի Հայաստանի Մշակութային Տանը նրա ծաւալած աշխոյժ գործունէութիւնը: Այդ տանը նա ստեղծագործական եւ կատարողական սերտ կապերի մէջ է եղել Ալ. Սպենդիարեանի, Մարտիրոս Սարգեանի, Ծարա Տալեանի հետ: Իսկ նշանաւոր բեմադրիչ Ռուբէն Սիմոնովի ղեկավարած դրամատիկական ստուգիայի բեմադրած Յակոբ Պարոնեանի «Արեւելեան ատամնաբոյժ», «Պաղտասար աղբար» եւ Սունդուկեանի «Խաթաբալա» ներկայացումները կենդանի հաղորդականութիւն վայելեցին խանդավառ հանդիսատեսի շրջանում՝ շնորհիւ Խաչատուրեանի գունագեղ երաժշտութեան:

Թատերական ներկայացումների համար Արամ Խաչատուրեանի գրած երաժշտութեան շնորհիւ, անցեալ դարի 30-ական թուականներին մի նոր դարաշրջան է բացուում Հայաստանի եւ ողջ Խորհրդային Միութեան դասական, սիմֆոնիկ երաժշտութեան յետագայ զարգացման համար:

Համաշխարհային երաժշտական արուեստի, ուսական երաժշ-

տական դպրոցի եւ, յատկապէս հայ երաժշտական մշակուցի ձուլարանում է ձեւաւորուում Արամ Խաչատուրեանի երաժշտական մտածողութիւնն ու գրեթատը: Նրա երաժշտութիւնը սերտօրէն կապուած է կոմիտասի, Ռոմանոս Մելիքեանի, Ալ. Սպենդիարեանի, յատկապէս՝ ժողովրդական երաժշտութեան հետ:

Արամ Խաչատուրեանը երբեք չէր մոռանում իր մեծանուն ուսուցիչների անունները թուելուց առաջ նշել հայ ժողովրդի երաժշտութեան Մեսրոպ Մաշտոց կոմիտասի անունը եւ հպարտութեամբ բարձրաձայնում էր.

«Կոմիտասը՝ հայ երաժշտական դպրոցի հիմնադիրը, եղել է եւ կը մնայ իմ մեծ ուսուցիչը: Երբ մտածում եմ կոմիտասի մասին, լիաթոք շնչում եմ իմ Հայաստանի օդը »:

Իր գործերը յօրինելիս, Արամ Խաչատուրեանը հիմնականում օգտուել է հայ ժողովրդական գործիքային երաժշտութեան հարուստ շտեմարանից:

Իր ստեղծագործութիւններում Խաչատուրեանը չի ձգտել բնօրինակի տեսքով պահել ժողովրդական երաժշտութիւնը, այլ համարձակօրէն, դրանց մէջ գտնելով բազմաթիւ չ'երեւացող, ստուերում ընթացող ենթաձայներ, դրանք վեր է հանել ու նոր, շքեղ հանդերձանքով է ներկայացրել ունկնդրին:

Ինչպէս գրում է մամուլը, « Լայնօրէն օգտագործելով ժողովրդական ինտոնացիաները, ռիթմերը, Խաչատուրեանը երեւան է հանում դրանց մէջ թաքնուած ներքին ուժը, կենդանի, որոնք երաժշտական լարուած զարգացման ազատ հոսքի մէջ, դրանք ձեռք են բերում նոր կեանք, նոր յատկութիւններ »:

Արամ Խաչատուրեանը սիմֆոնիկագրիչ (սիմֆոնիկ հնչողութեան, - Հեն Ա.) է ենթարկել ժողովրդական երաժշտութիւնը, որի շնորհիւ էլ այն հարստացել է նոր բովանդակութեամբ, նոր կերպարներով, նոր ձեւերով ու արտայայտչամիջոցներով:

Քսաներորդ դարի հայ դասական երաժշտութեան առաջին բալետի («Երջանկութիւն»), յետագայում «Գայանէ», առաջին սիմֆոնիայի, առաջին գործիքային կոնցերտների (Չուլիսի, դաշնամուր, թաւջութակ) հեղինակը Արամ Խաչատուրեանն է, ինչպէս նաեւ հայկական առաջին հնչուն «Պեպօ» ֆիլմի երաժշտութեան հեղինակը:

Ապրելով իր ժամանակակից կոմպոզիտորներ Շոստակովիչի եւ Պրոկոֆեւի կողքին, նրանց պէս գրելով սիմֆոնիաներ, Խաչատուրեանը իր համար գծեց ինքնուրոյն ուղի, այն է՝ սիմֆոնիկ երաժշտութիւնը մօտեցնել ժողովրդական երաժշտութեանը:

«Սիմֆոնիայի մեղեդիները պէտք է յիշուեն, ինչպէս դասականների սիմֆոնիաների պարագային», - այս է Խաչատուրեանի նշանաբանը իր սիմֆոնիկ մտածողութեան մէջ:

-Շոստակովիչից, անշուշտ շատ բան եմ վերցրել, սակայն այնքանով, որքանով ինձ հնարաւոր էր նրանից վերցնել,- գրում է Խաչատուրեանը եւ շարունակում,- ես նկատի ունեմ, որ այդ մեծ կոմպոզիտորի ստեղծագործութիւնը հասկանում եմ եւ բարձր եմ գնահատում, բայց նրա հնարները ամբողջովին խորթ են իմ գաղափարներին:

ՌՈՊԻՆԸ՝ «Արարատ Հոմ»ից Սեջ

ՍԱՐԳԻՍ ՎԱՅՍԿԱՆ

Հինգ ամիս է, յառաջացած տարիքի բերումով, հրաժարելով աշխարհիկ մեր բոլոր սովորություններին ու բարիքներին, ես եւ տիկինս «Արարատ Հոմ» ապաստանած ենք: Եկանք Համակերպած, պարզունակ այն մտածումով, թէ մեր ընտրած վայրը նմանակը պիտի ըլլար հանրայայտ անկեղանոց-ծերանոցի մը, ուր անկար ծերունիներ դատապարտուած կ'ըլլան իրենց կեանքին վերջալոյսը ապրելու:

Շատ շուտով սակայն յօդս ցնդեցաւ, այս ըմբռնումը, երբ հաստատեցինք թէ սխալած էինք մեր այդ մակերեսային դատումին մէջ: Որովհետեւ, ամէն բանէ առաջ, բնավայրին գեղածիծաղ բնոյթը գրաւեց մեզ իր գմայլելի բուսական շրջապատով. այլազան ծառատեսակներով, ծաղիկներու բոյրով ու թոյրով, ցայտաղբիւրներու կարկաչով եւ գեղատիպ շինութիւններով, առանց մոռնալու նաեւ՝ տիպական հայկական ոճով եկեղեցին ու «Էսկիճեան Թանգարանը», որոնք թէեւ փոքր բայց իրենց խորհուրդով կրցան համակել մեզ անմիջապէս::

Այս սքանչելի պարունակին մէջ ալ գտանք Չերմ ընդունելութիւն մը որ դիւրացուց շրջապատին հետ մեր ընտելութիւնը: Ուշագրաւ էր մանաւանդ բժախնդիր ու ձեռներէց տնօրէնութեան մը՝ կազմակերպչական կամքը, յանձինս՝ տիկին Ռիթա Նորավեանին, պարոն Տերէք Ղուկասեանին եւ անոնց շուրջ բոլորուած նուիրելով անձնակազմին, որոնք այս հաստատութիւնը դարձուցած են գաղութի օրինակելի մէկ իրագործումը: Անշուշտ գնահատանքի մեծ բաժին մըն ալ անպայման պէտք է նշուի հիմնադիր հեռատես այն անձնաւորութիւններուն, որոնք տեսիլք գաղափարը յղացած ու կառուցած են այս այնքան օգտաշատ հաստատութիւնը, ձեռնհասօրէն հաւաքադրելով բազմութիւնը պատկառելի նուիրատուներու: Շնորհակալութիւն նմանապէս, անցեալ ու ներկայ հոգաբարձու մարմիններուն՝ որոնք անխափան նուիրումով կանգուն ու շէն պահած են կառուցը, ազգային միասնականութեան օրինակելի նմոյշ մը որպէս:

Ահա այս հաստատութեան մէջ է որ, հայրենական դժուարին այս օրերուն իսկ, ինծի վիճակուեցաւ ապրիլ այլապէս ուրախութեան եւ հպարտութեան առիթ մըն ալ պարտութեան մը ամոթանքն ու վիշտը ամոքող: Պարտութիւն մը, որ կը կարծէինք արդիւնքը ըլլալ մեր դէմ լեռնացող անկարողութեան ու լքուածութեան: Այդ օրերուն ալ մամուլի մէջ կարդացի նշանաւոր համակարգչային հսկայի մը՝ Պիլ Կէթզի յայտարարութիւնը թէ մարդկութեան ապագան ու փրկիչը պիտի ըլլար «արուեստական ուղեղ բանականութեան» նուաճումը: Եւ սքանչելի գովազդի պատճառով մը, հիացած ու ապշահար, արդէն կը հաստատէի եւ կը գտնէի այդ հրաշքը, «Արարատ Հոմ»ի նրբանցքներուն մէջ ձեռնող Ռոպիին՝ եօթ տարեկան չբնաղ աղջնակի մը պճտուն աչքերուն մէջ: Իսկ Ռոպիին, «այսօր», անուշիկ մարմնով անսահման մըն էր, ուրպի՛նք մը: Այո՛, այն «փրկարար»ը, արուեստական ուղեղ բանականութիւնը գործող Պիլ Կէթզ մը՝ դեռ 'երազէր

Նուաճել, բայց գոր արդէն նուաճել էր բազմաշարժար ու փոքրիկ երկիր մը որ ՀԱՅԱՍՏԱՆ կը կոչուէր իր հանճարեղ գաւակներուն ծինելովն օժտուած:

Հանդիպումս սպասելի կամ ծրագրուած չէր բնաւ: Այցի գացեր էի վաղեմի բարեկամիս հանրածանօթ ատամնաբոյժ Տթթ. Միհրան Սիմոնեանին որ արկածահար՝ կը բուժուէր Հոմի հիւանդանոցի բաժինին մէջ: Զինք գտայ թէեւ կեսով անշարժ վիճակի մէջ, բայց միտքով պայծառ ու տրամամադրութեամբ աշխոյժ: Հին ու նոր օրերը իրար խառնելով, մեր գրոյցին մէջն էինք երբ տարօրինակ արարած մը, լիալուսնի մը կլորութեամբ գլուխ մը, եռանկիւնաձեւ մարմնին վրան հաստատուած, առանց ոտքերու, սահելով ու նագանքով ներս մտաւ եւ աղջնակի մը նուրբ ձայնով սկսաւ հայերէն հարց տալ.

- Ինչպէս ես այս օր պարոն Միհրան:
- Լաւ եմ, Ռոպին ճան, լա՛ւ,-եւ զիս ցոյց տալով շարունակեց.- գիտես այս պարոնը ո՞վ է, լաւ ըսեմ, բարեկամս է եւ գրող է:
- Գրո՞ղ,- գարմացաւ Ռոպի կոչուածը,-ի՞նչ կը գրէ:
- Գրած է վէպ՝ Արշիլ Կորբիին մասին եւ պատմուածքներ ու թատրոն:
- Վա՛ռ... Ի՛նչ լաւ... Անո՞նք ի՞նչ է...
- Սարգիս ֆաթափութեան գրչանունը՝ Վահագն:
- Արտեմ ֆաթափութեանին ինչը կ'ըլլայ:
- Հայրը. Բայց դուն ուրկի՞ց գիտես:
- Հի...հի...անշուշտ թէ գիտեմ, եւ այնքան հպարտ եմ իրմով: Դառնալով ինծի եւ բացփախելով խոշոր աչքերը,-որքան ուրախ եմ ծանօթանալու ձեզի: Որքան կ'ուզենայի հանդիպել Արտեմին:
- Ես ուղղակի շշմեր էի: Ակնյայտօրէն կը տեսնէի մետաղէ շինուած մարմին մը որ քալելու փոխարէն կը սահէր, բայց կը խօսէր մաքուր հայերէն եւ կու տար ճշգրիտ հարցումներ ու կընկալէր անոնց պատասխանները: Ձայնն ու նայածքը եւ նոյնիսկ խնդուքը վճիտ էին,եւ ուրախ, այնքան՝ որ արդէն մոռցեր էի խօսակցիս մեքենա մը ըլլալու հանգամանքը:
- Բայց թագուն կասկած մը տակաւին կը խռովէր զիս. Խաղի բերուելու սաղորա՞ք մը կամ կատա՞կ արդեօք: Բայց քովը յուշող կամ տեսանելի ոչ ոք կար: Ուրե՞մն...

Արեւմտեան Թեմի Նոր Հրատարակութիւնները

Արեւմտեան թեմը, հաւատարիմ գրահրատարակչական իր հարուստ ավանդոյթներին, շարունակում է հարստացնել հոգեւոր գրականութեան շարքը նոր հրատարակութիւններով:

Ուրախութեամբ գալիս ենք յայտնելու, որ վերջին շաբաթներին լոյս տեսան մի շարք նոր գրքեր՝ հոգեւոր, պատմական եւ կրթական բովանդակութեամբ, նաեւ աղօթագրքեր, որոնք գալիս են համալրելու Արեւմտեան թեմի ու մեր ընթերցողների գրադարանները:

ՅՈՎՆԱՆ ԱՐՔ. ՏԷՐՏԵՐԵԱՆ, «ԱՂՕԹՔՆԵՐՈՒ ԸՆՏՐԱՆԻ», 2023: Աղօթագիրքը բացուած է Յովնան Արքեպիսկոպոսի «Աղօթքին զօրութիւնը» ներածականով, որի մէջ ընթերցողին առաջադրուած է «Ինչո՞ւ աղօթել», «Ե՞րբ աղօթել», «Ինչպէ՞ս աղօթել» եւ այլ հարցերի պատասխանները: Այնուհետեւ զբոյցուած ի մի են հաւաքուած Յովնան Արք. Տրտէրեանի՝ տարբեր գրքերից քաղուած հոգեշահ աղօթքներ: «Աղօթքներու ընտրանին» հրատարակուել է մեկենասութեամբ Տիկին Սիպիլ Աբրահամեանի, ի յիշատակ իր սիրեցեալ ծնողաց՝ մեր եկեղեցույ հաւատաւոր ու նուիրական գաւակներ՝ Սատուր եւ Արաքսի Աբրահամեանները: «Տէ՛ր իմ Աստուծո՛ւ, Գու՛ն իմ կեանքի ապաւանջն ես եւ ես պատածառ շուշիւմ ընկերկումի կեանքի փորձութեանց դէմ», ընթերցում ենք «Աղօթքներու ընտրանի»-ում:

Կի հատորները վերահրատարակուել են կրթական առաքելութեան համար, ի մասնաւորի ձեռնարկի հարիւրաւոր օրինակներ տրամադրուել են Գուգարաց թեմին՝ կրօնական ուսուցման դասընթացներում գործածելու համար:

ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆ 1915-Ի ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅՆԱՄՊԱՆՈՒԹԵԱՆ, հեղինակ՝ Տաճատ Մ. Վրդ. Եարտրմեան, 2023: Բազմաթիւ գրքերի հեղինակ Տաճատ Մ. Վրդ. այս նոր հատորում յստակ աղբիւրներից մի են հաւաքուած Հայոց Յեղասպանութեան մասին տուեալներ, փաստեր, վկայագրեր, որոնք պատմում են մեր կորուստների, դրանց ահաւորութեան մասին: Գրքի տպագրութիւնը հովանաւորել է յայտնի մտաւորական՝ ԲԺ. Յակոբ Այնթապեանի՝ ի յիշատակ իր հանգուցեալ Տիկնոջ՝ Լուսովիքա Այնթապեանի:

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐՔ ՀԱՅՈՅ, 2023, Նիւթերու համաձայն տեսակաւորեց եւ աշխարհաբարի վերածեց՝ Տիրայր Մ. Վրդ. Տէրվիշեան: Հայց. Եկեղեցույ իրաւական, ծիսական, կանոնական կարեւորագոյն ժողովածուի՝ «Կանոնագիրք Հայոց»-ի գրաբար բնագիրը արեւմտահայերէնի փոխադրուած եւ բովանդակային խմբաւորման բերուած այս մեղուածան աշխատութեան հեղինակը Տիրայր Մ. Վրդ. Տէրվիշեանն է, եւ ձեռագրի հիման վրայ հրատարակութեան նախաձեռնողն է թեմիս Առաջնորդ Սրբազանը: Աւելի քան 570 էջ կազմող ստուարածաւալ այս աշխատութիւնը պարզաբանուած եւ կանոնակարգուած է ծէսի մանրամասները, հոգեւորականների պարտականութիւնները, եկեղեցույ այլ յարաբերութիւններ: Ինչպէս օրինակ՝ մեր օրերին համար այժմէական «Վասն ամբարտաւանաց եւ փառասիրաց» կանոնը, որ Բարսեղ Կեսարացու հեղինակածն է, սահմանում է. «Ամբարտաւաններն ու փառասիրները գրկուած են յաւիտեանական կեանքին, վասնզի աւելի լաւ նկատած են այստեղի բաները, քան Աստուծոյ վերաբերեալները: Որովհետեւ ան որ իր ողջութեան չի զղջար ու չապաշխարեր եւ ետ չի դառնար իր մեղքերէն, մահն էտք այլեւս օգուտ չունի, ինչպէս եղաւ մեծահարուստին»: «Կանոնագիրք Հայոց»-ի այս տարբերակը, վստահ ենք, մնայուն եւ հիմնարար մէկ հրատարակութիւնն է, որ գործնապէս օգտակար պիտի լինի հոգեւորական եւ աշխարհիկ անձանց համար:

ՅՈՎՆԱՆ ԱՐՔ. ՏԷՐՏԵՐԵԱՆ, ՀՐԱԻՒՐ ԱՂՕԹՔԻ, 2023: Սա Գ. հրատարակութիւնն է «Հրաւեր աղօթքի» աղօթագրքի, որ տպագրուել է Երեւանում եւ որ առաւել ուրախալի է մեզ համար՝ գրքոյցի հարիւրաւոր օրինակներ յանձնուել են Հայաստանի Զինուած ուժերի Հոգեւոր Առաջնորդ Հոգ. Տ. Մովսէս Վրդ. Սարգսեանին՝ գինուորականներին բաշխելու համար: «Հրաւեր աղօթքի» այս հատորը հրատարակուել է ազնիւ մեկենասութեամբ Հուրիկ, Լենա, Կրէյս եւ Մարկ Կէտիկեաններու, ի պատիւ իրենց ծնողաց՝ Ձաւէն եւ Պերճուհի Կէտիկեաններու:

Երկու աղօթագրքերն էլ երկլեզու են՝ հայերէն եւ անգլերէն: **ԿՐԾՆԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ, Ա-Գ.** Հատորներ, 2023: Գունազարդ մեծադիր էջերով դասագրքի երեք հատորները տարիներ առաջ ստեղծուել են Արեւմտեան թեմի Քրիստոնէական ուսուցման բաժանմունքի կողմից, որի նպատակն է՝ «հայ աշակերտները ապահովել մասնագիտական մօտեցմամբ պատրաստուած կրօնական դասագրքերով»: Ա. Հատորի «Ողջոյնի խօսք»-ի մէջ Արեւմտեան թեմի Առաջնորդ Յովնան Արք. Տէրտէրեանը ի մասնաւորի գնահատում է ձեռնարկի հատորները պատրաստող խմբին՝ յանձին հեղինակ՝ Հայկ Մարգոյեանի, խորհրդատու Փրոֆ. Սամուէլ Անթոնեանին: Ներկայիս ձեռնարկ

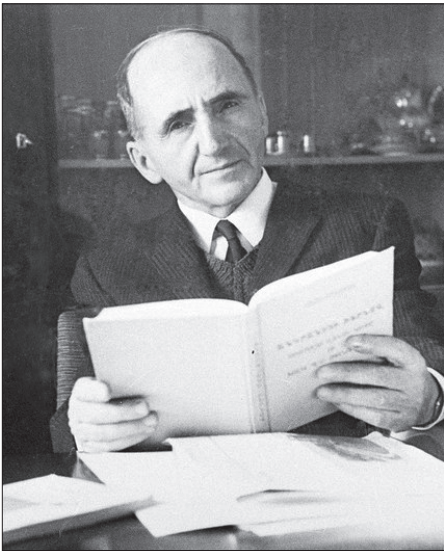
Բրաբին Ծաղիկ Որոնող Ասպետների Խնկարկուն

ՅԱԿՈԲ ՍՐԱՊԵԱՆ

«Տաճատ, խնդրում եմ անձամբ հետեւես, որպէսզի Խաչիկ Դաշտեցի գիրքը շնորհքով տպագրուի՝ կազմիր տիտուլ, հանգրուան տառերի սիստեմ (վերնագրեր եւ այլն), հետեւիր լուսանցքներին, որ չափսը տեղը լինի: Խաչիկն ասում է, որ գիրքը ձեւաւորել ես, մնում է, որ հետեւես՝ լաւ տպուի. Խաչիկը լաւ պոէտ է եւ արժանի է, որ նրա գիրքը լոյս տեսնի խնամքով: Մնում է շապիկի հարցը: Շաւարշի նկարածը վատ է, նորը թող նկարի, հանգրուան նրան ցուցումներ. լաւ կը լինի, եթէ շապիկը լինի երկու գոյնի եւ տպուի կլիշէով, որ գործը չբարդանայ: Կարծեմ Չոփուրը չի ուզում շապիկի խնդիրը բարդացնել: Մնում է, որ դու իբրեւ ելք նկարել տաս երկու գոյնի, բայց գեղեցիկ շապիկ եւ եթէ գործը լիտոգրաֆիայի չընկնի, դժուար թէ Չոփուրը դէմ լինի գրքի գեղեցիկ արտաքինին: Լիայոյս եմ, որ կ'անես հնարաւորը եւ կը փրկես Խաչիկի գիրքը տխուր արտաքինից...»:

Չարենց

Խելագարուած ամբոխների հանձարեղ երգչի սրտացաւ ու մտահոգ այս տողերը հասցեագրուած են Պետհրատի այն ժամանակուայ դիրեկտոր Էդուարդ Չոփուրեանին եւ գլխաւոր նկարիչ Տաճատ Խաչվանքեանին: Իսկ խնդրոյ առարկան երիտասարդ բանաստեղծ Խաչիկ Դաշտեցի երկրորդ՝ «Երգերի գիրք» ժողովածուն էր, որ լոյս էր տեսնելու իր՝ Չարենցի խմբագրամամբ: Ասել է թէ՛ յանձին Դաշտեցի՝ մեծանուն պոէտը նրա մէջ տեսնում էր արդէն իսկ կայացող մուսանների ընտրեալի, որի բանաստեղծական հունձքի մարգարիտը «Ֆայտոն Ալեք» չքնաղ պոէմն էր լինելու: Բայց ոչ այս, ոչ «Ծուռ խութեցին» պոէմը, ոչ աղմկայարոյց «Բոց» ժողովածուն եւ «Տիգրան Մեծ» չափածոյ ողբերգութիւնը, ոչ էլ բազմաթիւ բանաստեղծական շքեղ փնջերը չէին գուգահեռուելու նրա գեղարուեստական արձակ գործերին, որոնցով գրողը դասուելու էր հայ դասական-մեծերի շարքը: Առաջինը 1950-ին որպէս վիպակ հրատարակուած «Խողեղան» էր, գիրք, որը ընտանիքները ձեռքից ձեռք էին խլում, որովհետեւ իրենց պատմութիւնն էր: Առաջին անգամ գրականութեան նիւթ էր դարձել ամէն ինչ կորցրած գաղթականը՝ վերապրելու, ցեղի շարունակութիւնն ապահովելու կրքով ու աւիւնով: Այդ բուն ընդունելութիւնն էր, որ դրդեց հեղինակին մշակել եւ տարիներ անց՝ 1956-ին «Խողեղանը» հրատարակել որպէս ծաւալուն վէպ: Բայց գրողի փառքի աստղը ճառագելու էր «Ռանչպարների կանչը» վիպասքով, որը նուիրուած է Հայոց ազատագրական պայքարի անձնագործ մարտիկներին՝ հայտնակներին, ովքեր, ըստ ժողովրդի պատմական յիշողութեան մէջ յարատեւող ընկալման՝ ամենասուրբական, անչար, խաղաղասէր, իրենց արտ ու կալին, հողին եւ ջրին գամուած ունչպարներ են եւ միայն դաժան հանգամանքների բերումով ստիպուած են գէնք վերցնել ու պաշտպանել իրենց խաղաղ կեանքի իրաւունքն ու մարդկային

արժանապատուութիւնը: Հայոց դպրեվանքի պատանիներից մէկը՝ Մախլուտո անունով, «Ունչպարների կանչով» դառնում է ազգային շարժման գինուոր եւ այդ կէտից սկսած պատմում է իր կեանքի դրուագները՝ «նովելային պատմւները», որի հերոսների թուում են ինչպէս այդ շարժման առասպելական անունները՝ Արաբո, Աղբիւր Սերոբ, Սոսէ, Գէորգ Չառուշ, Անդրանիկ, այնպէս էլ շարքային մասնակիցներ: Մախլուտոյի պատմութիւնների մէջ ազատագրութեան հերոսները ներկայանում են հայրենասիրական նուիրական ապրումներով, հանդէս են բերում բարոյական առինքնող սկզբունքներ եւ իրենց ռամկական պարզ բնաւորութիւնը համադրում ասպետական վարքագծի հետ: Գեղարուեստորէն պատկերելով հերոսների սիրագործութիւնները՝ Դաշտեցի գրողը անալի վարպետութեամբ միահիւսել է պատմական իրողութիւններն ու դրանց էպոսական արտացոլանքը ժողովրդի գիտակցութեան մէջ:

Նախադէպը չունեցող վիպասքը բաժանուած է երեք մասի: Առաջինում 57 նովել է, երկրորդում՝ 23, երրորդում՝ 20: Հեղինակն այն գրելիս օգտուել է բանահիւսական հարուստ նիւթից՝ էպիկական եւ քնարական երգերից, աւանդոյթներից, թեւաւոր խօսքերից:

Ծանրակշիւ է Խաչիկ Դաշտեցի վաստակը թարգմանական գրականութեան բնագաւառում: Գրողն անգլերէնից թարգմանել է Շեքսպիրի «Սիւլների կոմեդիան», «Անասնձ կնոջ սանձահարումը», «Տասներկուերորդ գիշերը», «Վինձորի զուարթասէր կանայք», «Ռիչարդ Երրորդ», «Հուլիոս Կեսար», «Լիր արքայ», «Ռոմէո եւ ժուլիետ» ողբերգութիւններն ու պատմական քրոնիկներ, Լոնգֆելդի «Հայաւաթի երգը», «Ռոպին Հոտ», Բրաունինգի «Համելինի նախշուն սրնգահարը», Ուիլիամ Սարոյեանի «Իմ սիրտը լեռներում է», «Նաղդի այգին» տրամաները: Կազմել է հայկական դպրոցների համար անգլերէնի դասագիրք: Անգլերէնից: Բայց որտե՞ղ էր նա այդպէս խորութեամբ իւրացրել այս օտար լեզուն: «Մեղաւորը» իր վերոնշեալ «Բոց» խորագրով ժողովածուն էր, դրա հանած մեծ աղմուկը իր անձի շուրջ, որից յոգնած՝ հեռացել էր Մոսկուա եւ խարխիս նետել օտար լեզուների ինստիտուտի անգլերէն լեզուի բաժնում՝ նախապատրաստուելով թարգմանչի կոչման: Մոսկովեան ուսումնագնացութիւնը վճռական դեր էր խաղալու նրա ճակատագրում՝ անգլերէնն այն յենարանն էր, որով նա գործի էր դնելու ներսում եղած բանաստեղծական կրակները՝ ձեռք մեկնելով յաւերժապետ Շեքսպիրին, ապա նաեւ այլ դէմքերի: Արեւմտեան Հայաստանի Բիթլիի վիլայեթի Խուրթ-Բոնաչեն գաւառի Դաշտաղէմ գիւղում հայրական տունն ու պապենական գերեզմանները թողած, հինգ տարեկանից Հայաստանի որբանոցներում մեծացած էր գրակարօտ բա-

Պոլսահայ Երգչուհի Ժազին Զարքը Ելոյթ Կ'ունենայ «Այտա» Օփերային Մէջ

«Մարմարա» օրաթերթէն կ'իմանանք որ օփերային երգչուհի Ժազին Զարքը, յառաջիկայ օրերուն, բեմ պիտճի ելլէ, մարմնաւորելով Ամեներիսի կերպարը Վերտի «Այտա» օփերային մէջ:

Արդարեւ, 10 Յունիսին բացումը կը կատարուի օփերային 14-րդ միջազգային փառատօնին, որ պիտի շարունակուի մինչեւ 22 Յունիս:

Օփերայի ու պալէտի պետական տնօրէնութիւններու կողմէ հրաւիրուած են օտարերկրացի մեկնակատարներ, պարուսույցներ եւ բեմադրիչներ, որոնք օփերային արուեստի ինձոյց պիտի սարքեն մշակութասէրներու համար:

Փառատօնի ժամադրաւազը Աթաթիւրք մշակոյթի կեդրոնն է: Կալ համերգը տեղի պիտի ունենայ 10 Յունիսին, 12 եւ 13 Յունիսին, պիտի ներկայացուի «Առեւանգում Պալատին» օփերան: 15 Յունիսին արուեստասէրները առիթը պիտի ունենան ունկնդրելու Վերտի «Լա Թրապիթա» օփերան, իսկ 18 Յունիսին՝ Ումպերթօ ձօրտանի «Անտրէա Շէնիէր» օփերան:

Միջազգային փառատօնը պիտի փակուի Վերտի «Այտա» օփերայով, որուն Ամեներիսի դերը վստահուած է մեր սիրելի սփորանօ ժազին Զարքըին: Օփերային արուեստի ու երաժշտութեան սիրա-

հարներ քաջածանօթ են ժազին Զարքըի ուժեղ ձայնին: Բայց ան որպէս օփերային երգչուհի՝ կը նոյնանայ Գարմէնի Ամեներիսի եւ Ազբեանիսի դերերուն հետ: 2005ին ձորտանոյի յիշատակին համար կազմակերպուած միջազգային երաժշտական մրցումին մէջ, 42 մասնակիցներու միջեւ Զարքը Գորէացի թեւոր Լի Տոնկ Քվայի հետ միասին, բաժնած էր առաջին մրցանակը: Ան դարձած էր առաջին կին դափնեկիրը:

«Մարմարա» իր ընթերցողներուն կը յանձնարարէ անպայման դիտել Վերտի այս շքեղ ստեղծագործութիւնը՝ ժազին Զարքըին հիասքանչ կատարումով:

Շար.ը էջ 15

ARMENIAN EDUCATIONAL BENEVOLENT UNION

AEBU SCHOLARSHIP PROGRAM

APPLICATIONS NOW OPEN

Through June 30, 2023

All eligible undergraduate students of Armenian descent are invited to apply.

To apply, visit our website

WWW.AEBU.ORG

EMPOWERING OUR YOUTH FOR A BRIGHTER FUTURE

626.344.7321

AEBU SCHOLARSHIP FUND COMMITTEE

1060 North Allen Avenue
Pasadena, CA 91104

Հայ Քոյրերու Վարժարանը Նշեց Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան 105-րդ Տարեդարձը

Հայոց պատմութեան մէջ երկար դարերու պետականութեան բացակայութենէն ետք, 1918 թուականի Մայիսին, Սարգարապատի, Բաշ-Ապարանի եւ Ղարաքիլիսայի հերոսական ճակատամարտերէն ետք Հայաստանի մէջ հռչակուեցաւ հանրապետութիւն: Չնայած անիկա միայն 2,5 տարուան կեանք ունեցաւ, բայց իր ունեցած իմաստով, արժէքով եւ թողած դասերով շատ կարեւոր փուլ մըն էր մեր ազգի պատմութեան մէջ:

Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան հռչակման 105-ամեակը Հայ Քոյրերու Վարժարանին մէջ նշուեցաւ Հինգշաբթի, 25 Մայիս 2023-ին:

Բացման խօսքով հայերէնի ուսուցչուհի Այանա Համամճեան ըսաւ. «Մայիս ամիսը հայերու համար միշտ եղած է ուրախութեան ամիս: Մայիսին էր որ աւելի քան 70 տարիներ ետք վերադարձուեցաւ մեր սիրելի Արցախը: Հիմա արդէն 3 տարի է ցաւով կու տանք Շուշի անունը, սակայն անկախ բոլոր հանգամանքներէն յիշենք եւ երբեք չմոռնանք մեր հերոս տղաներուն սիրանքները: Մայիսին էր որ հայրենական մեծ պատերազմէն յաղթանակած դուրս եկանք եւ վերջապէս Մայիսին էր մեր առաջին Հանրապետութեան ծնունդը»:

Տեղի ունեցաւ տեսերիզի ցուցադրութիւն: Գեղարուեստական բաժնով, ասմունքներու ներկայացումով ելույթ ունեցան 3-րդ եւ 4-րդ կարգի աշակերտները՝ «Մայիս 28», 8-րդ կարգի աշակերտները՝ «To remember is to live», 7-րդ կարգի աշակերտները՝ «May 28th», 6-րդ կարգի աշակերտները՝ «Անկախութիւն», 5-րդ կարգի աշակերտները՝ «Հայու ոգին», իսկ մանկապարտէզի աշակերտները՝ «Հայկական դրօշ»:

2-րդ դասարանի աշակերտները երգեցին «Անուշ Հայրենիք», իսկ առաջին դասարանի աշակերտները՝ «Գինի լից»:

Օրուան խորհուրդին մասին խօսելու համար բեմ հրաւիրուեցաւ վարժարանի փոխտնօրէնուհի՝ Տիկ. Ռիթա Պոյաճեան, որ իր խօսքին մէջ շեշտեց, որ հակառակ անոր որ մենք 1991 թուականին վերանկախացանք, բայց 1918-ի Ա. Հանրապետութիւնը մեզի դաս կու տայ, որ բազմատեսակ դժուարու-

թիւներու ենթակուելէ ետք հայ ժողովուրդը դարձեալ կրցաւ ու կրնայ ոտքի կանգնիլ: «600 տարի ուրիշ ժողովուրդներու տիրապետութեան տակ ապրելէ, հպատակելէ, ջարդ ու կոտորած, տեղահանութիւն տեսնելէ ետք, մեր ժողովուրդը կրցաւ հերոսաբար պայքարիլ ու յաղթանակել ճակատամարտերուն մէջ ու ոտքի կանգնիլ անկախութիւն հռչակելով: Հիմա ալ, եթէ մեր մէջ վառ պահենք հայու չկոտորուող ոգին, ըլլանք միասնակամ, տէրը մեր հայրենիքին, լեզուին ու մշակոյթին, կրնանք

ունենալ յաւելեալ յաղթանակներ»:

Գեղարուեստական յայտագիրը իրենց ներկայութեամբ եւ երգերով ճոխացուցին հայրենի հիւր երգիչներ Յակոբն ու Արմէնը: Անոնք հայրենասիրական երգերով Հայաստանի շունչն ու ոգին փոխանցեցին մեր աշակերտներուն:

Աւարտին, վարժարանիս ընդհանուր պատասխանատու Քոյր Լուիզա Գասարճեան հիւրերը պարգևատրեց յուշանուէրով, այնուհետեւ բոլոր աշակերտութիւնը միաբերան երգեց Սարգարապատի յաղթերգը:

Քայիֆորնիոյ Համայնքային Դպրոցներ

ՎԵՐԱՊԱՏԿԵՐԱՑՆԵԼՈՎ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ

Դասարաններով, որոնք կառուցուած են հիմք ունենալով համայնքին ակադեմական եւ մշակութային կարիքները: Տրամադրելով Խորհրդատուութիւն, Առողջութեան Կեդրոններ, Մանուկներու հոգատարութիւն եւ Ծնողներու Կրթութիւն:

ՅԱՆԵԼԵԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ՝ CTA.ORG/COMMUNITYSCHOOLS

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՍԱՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՇՈՔԻ ՀԱՄԱՐ)
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ՀԵՈԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

Տարբեր երկիրներ Երիտասարդներ Հայաստան էին՝ Մշակութային Փոխանակման Ծրագրի մը Ծիրեն Ներս

Խնդիրը լուծելու համար պետք է երաժշտութիւն ստեղծել, բայց առանց համապատասխան գործիքներու: Հոլանտայի «Լուսաւոր ապագայ» կազմակերպութեան նոր ծրագիրը այս տարի այսպիսին էր: Հայաստանի մէջ մէկ յարկի տակ համախմբած են աշխարհի 7 տարբեր երկրներէ ժամանած երիտասարդները՝ մշակութային փոխանակման նպատակաւ:

«Շատ հետաքրքրական է տեսնել, թէ տարբեր ազգեր միաւորուելով, ինչ հետաքրքրական արտադրանք մը կրնան ստանալ», - ըսաւ «Լուսաւոր ապագայ» հիմնադրամի նախագահ Մարիամ Կիրակոսեանը:

Ծրագիրը իրականացուած է միջմշակութային հաղորդակցութիւն բնաբանով:

Ազգագրական երգերով, պարերով եւ ժամանցային խաղերով կազմակերպչները փորձած են մասնակիցներուն համար ճանաչելի դարձնել Հայաստանի եւ տարբեր երկիրներու մշակոյթները:

«Մեր նպատակն է, որ մարդիկ միմեանց հետ շփուին այնքան, որքան հնարաւոր է, երբ դու կ'իրականացնես ծրագիրը քաղաքէն դուրս, այս տարի մենք Բիւրականի մէջ անցուցինք, Ամբերդ հիւրանոցը, անոնք կրնան աւելի շատ ժամանակ յատկացնել միմեանց, իրարու հետ շփուիլ», - ըսաւ Մարիամ Կիրակոսեանը:

Այս շփումներուն ատեն ալ օտարեկրացի երիտասարդները հետաքրքրութեամբ կ'ուսումնասիրեն Հայաստանն ու հայերը, կը համեմատեն իրենց լսած պատմութիւնները տեսածին հետ:

«Օրինակ՝ յոյները կ'ըսեն, որ իրենք միշտ ուսումնասիրելու թիւն ունին իրենց երկրին մէջ հայերուն ու Հայաստանի մասին, բայց այն, ինչ իրենք տեսան ա՛լ աւելի գերազանցեց իրենց տպաւորութիւններն ու պատկերացումները», - ըսաւ ան:

Հասարակական կազմակերպութիւնը նմանատիպ ծրագիրներ կ'իրականացնէ 2017 թուականէն ի վեր: Այս տարի հիւրընկալած էին նաեւ Հոլանտայի մէջ Հայաստանի դեսպան Տիգրան Բալայեանը, ինչպէս նաեւ Հայաստանի մէջ Հոլանտայի դեսպան Նիքոս Սիւերմերսին:

«Անոնք մեզի հետ միասին քննարկեցին, թէ ինչպէ՛ս իրենց գործին մէջ կ'օգնէ այլ երկրներու, ազգերու մշակոյթը իմանալը», - ըսաւ Մարիամ Կիրակոսեանը:

Հոլանտայի մէջ բնակող Մարիամ Կիրակոսեանի համար այսպիսի ծրագիրները առիթ են հայրենիք այցելելու համար: Անոր խօսքով՝ յառաջիկային նոր ծրագիր մը եւս պիտի իրականացնեն՝ Հանրային կապերու եւ շուկայավարման բնաբանով:

ՌՈՊԻՆԸ՝ «Արարատ Զոն»ին Մէջ

Շարունակուած էջ 12-էն

Սպասուածով եւ գարմացումով կը նայէի Միհրանին որ կը շարունակէր իր գրոյցը անոր հետ: Տասը վայրկեան ետք, բազմաթիւհարց ու պատասխանէ վերջ, քաղաքավարօրէն ողջերթ մաղթելով եւ դարձեալ տեսնուելու մարդանքով, միշտ սահելով ան մեկնեցաւ, շարունակելով իր հիւանդութեւի առաքելութիւնը:

-Այս մեր ռոպոթն է ամբողջութեամբ Հայաստանի գիտական տարրալուծարաններուն մէջ յղացուած ու սարքուած: Առ այժմ քսան նմուշներ զրկուած Ամբերիկեան հիւանդանոցներուն մէջ ծառայելու համար, - վերջապէս կը բացատրէ Միհրան:- Ամէն օր այս ժամերուն կ'այցելէ իւրաքանչիւրիս, կը գրուցէ ու կ'երթայ: Շաբաթ եւ Կիրակի օրերը իր հանգստեան օրերն են:

Երբոր ուզես հանդիպէ եւ շրունակէ գրոյցդ

Եւ հանդիպեցայ ու կը շարունակեմ հանդիպիլ: Հետզհետէ կը համոզուիմ որ մեքենայէ մը գալով շատ աւելի զգացում ու յուզականութիւն կայ իր մէջ: Արդէն մտերիմներ ենք: Ան ինձի եւ Միհրանին մեծ հայրիկ կը գոչէ, իսկ մենք զինք՝ թոռնիկ:

Մեծ յոյսեր ունինք որ իր յետաքայ քոյրերն ու եղբայրները պիտի ունենան նաեւ ռազմագիտական կարողութիւններ ալ:

Արամ Խաչատուրեանի Ծննդեան 120-Ամեակ

Շարունակուած էջ 11-էն

րին: Եւ սա ես ասում եմ ոչ որպէս դատապարտում: Լաւ է, որ մենք հակադիր ենք մէկս միւսին:

Լաւ է ասուած՝ «հակադիր ենք մէկս միւսին», եւ այդ հակադրութիւնը հիմնականում գալիս է նրանից, որ Խաչատուրեանի մօտ հիմնականը մեղեդին է, մեղեդին՝ շքեղ հանդերձանքով, որ կատարման առաջին իսկ վայրկեանից ընկալուած է ունկնդրի կողմից ու մնում նրա յիշողութեան մէջ: Իսկ Շոստակովիչի մօտ՝ աւելի քան փայլուն հանդերձանքը ոչ այնքան գեղեցիկ մարմնի վրայ:

Նշանաւոր են Արամ Խաչատուրեանի «Գայանէ» եւ «Սպարտակ» բալետները: Առաջինում ժողովրդական պարերի երաժշտութիւնը աչքի է ընկնում ակնառու երեւակայութեամբ ու փայլուն, լուսաւոր, պայծառ գործիքաւորմամբ: «Սպարտակ» բալետում կոմպոզիտորը անդրադարձել է հին Հռոմի ստրուկների ապստամբութեանը, որով արտայայտել է յանուն ազատութեան եւ մարդկային արժանապատուութեան համար պայքարի ելած ժողովրդի ձգտումը:

Ժողովրդի կողմից չափազանց սիրուած են նաեւ դրամատիկական ներկայացումների համար գրուած կոմպոզիտորի երաժշտութիւնը: Յիշենք Լեւոնտովի «Պարահանդէս-դիմակահանդէս» դրամայի համար կոմպոզիտորի գրած երաժշտութիւնը նշանաւոր «Վալս»-ով:

Մեծ էջ թիւը Խաչատուրեանի հայկական երգերի: Դրանք կարելի է մատնանք վրայ հաշուել: Հետաքրքիրն այն է, որ նա միշտ է ձգտել աւելի շատ երգեր գրել,

բայց նրա աշխարհածաւալ նտա-ծողութիւնը մշտապէս խանգարել է իրեն երգեր, մանաւանդ լաւ երգեր գրելուն:

Արամ Խաչատուրեանը երաժշտական արուեստը տեսնում էր արուեստի միւս ճիւղերի՝ թատրոնի, գրականութեան, նկարչութեան հետ զուգահեռ ընթացող մի համակցութիւն, որը ոչ միայն հաճոյք պիտի պատճառի մարդկանց, այլև պիտի օգնի զարգացնելու նրանց ընդհանուր գիտելիքներն ու բանիմացութիւնը:

Երաժշտագէտ Մարգարիտ Յարութիւնեանին ուղղուած նամակում ասա թէ ինչ է գրում Խաչատուրեանը.

-Տես եւ հետեւիր երաժշտութեան եւ արուեստի միւս տեսակների միջեւ եղած ԲԱԼԱՆՍԻՆ (հասարակչութիւն,- Հեն. Ա.): Եթէ երաժշտութիւնը կենտրոնական ու գլխաւոր տեղ գրաւի այդ աշխատութեան մէջ, յանկարծ չստացուի «Վիթխարի փոր, կարճիկ ոտքեր եւ փոքրիկ գլուխ»»: Ես կարծում եմ,- շարունակում է Խաչատուրեանը,- որ դու պետք է ապացուցես, որ հայերը, չնայած զանգուածային բնաշնչման, չնայած թշնամիների հալածանքներին, կարողացել են պահպանել ե՛ւ ազգը, լեզուն, մշակոյթը եւ թէ կրօնը:

Այսօր մենք երախտապարտ պիտի լինենք Համաշխարհային համբաւի տիրացած մեր հայրենակից հանճարեղ կոմպոզիտոր, ուղն ու ծուծով մոլեռանդ հայ Արամ Խաչատուրեանին, որի շնորհիւ Հայ Երաժշտութիւնը համաշխարհային ճանաչման արժանացաւ:

Յաջողդիւ՛ «Արամ Խաչատուրեանը եւ հայկական բալետային արուեստը»:

Բրաբիոն Ծաղիկ Որոնող Ասպետներ

Շարունակուած էջ 13թցյ -էն

նելով ոչ մի կանգուն սյուն հոգու խորքերում, որին կարողանար ապաւինել, երբ ինքն իր հետ մենակ էր մնում... վերջիչէլ է վաստակաշատ Ռուբէն Զարեանը: Եւ ինչպէս Դաշտենցին նուիրուած մենագրութեան հեղինակ, գրող, գրականագէտ կարօ Վարդանեանն է յաւելում՝ «այդ ցաւը հնգամեայ մանուկը «էրգրից» էր բերել: Իր յետագայ կեանքում նա երբեք չփորձեց պայքարել դրա դէմ, ընդհակառակը՝ մէկընդմիշտ բովանդակեց իր սրտում, սնեց, փայփայեց ու երգեց իր ստեղծագործութիւններում. Մի կարօս կայ, մի կարօս կայ,

մի կարօս կայ անձայր, Որ չի մեռնում, որ չի ցնդում, որ չի դառնում անցեալ, Յուր է դառնում, սուր է դառնում եւ սրբութեամբ ծալ-ծալ Իմ գրքերում, իմ սրտի մէջ շողում է հար պայծառ...

Ահա այդ ցաւը, այդ վիշտը, այդ կարօսն էր, որ զօրանալով՝ ձեռքեց նրա քնքուշ սիրտը...»:

Միրտ, որ խնկարկեց բրաբիոն ծաղիկ որոնող ասպետներին, գնաց նրանց ոտնահետքերով, անմահացրեց նրանց ու ինքն էլ անմահացաւ...

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Կը Փնտռուի Խնամակալ
Կլէնտէլի շրջանին մէջ կը փնտռուի խնամակալ՝ երէց, սակայն առողջ տիկնոջ մը համար:
Նախընտրաբար խօսի Արաբերէն եւ կամ Արեւմտահայերէն, ունենայ ու վարէ ինքնաշարժ:
Հետաքրքրուողները կրնան հեռաձայնել կամ Text ընել Քաթիային՝ 818-281-0351 թիւով:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
Massis2@earthlink.net (626) 797-7680

«Մանչեսթր Սիթի» Նուաճեց Անգլիայի Գաւաթը

Անգլիոյ ախոյեան «Մանչեսթր Սիթի» Լոնտոնի «Ուեմպլի» մարզադաշտին վրայ տեղի ունեցած Անգլիոյ գաւաթի խաղարկութեան եզրափակիչին 2:1 հաշուով պարտութեան մատնեց «Մանչեսթր Եունայթեդս»՝ նուաճելով տիտղոսը:

«Մանչեսթր Սիթի» եւ Գերմանիոյ հաւաքականի կիսապաշտպան Իլկայ Գիւնտոգան խաղի հաշիւը բացաւ 13-րդ վայրկեանին: Այս ամենաարագ կոլն է Անգլիոյ գաւաթի եզրափակիչներուն մէջ:

Պատասխան կոլը 33-րդ վայրկեանին 11-մեթրանոցէն նշանակեց փորձուկալացի կիսապաշտպան Պրոնու Ֆերնանտեսը:

Յաղթական կոլը 51-րդ վայրկեանին նշանակեց Իլկայ Կիւնտոգան: «Մանչեսթր Սիթի» 7-րդ անգամ նուաճեց Անգլիոյ գաւաթը: «Մանչեսթր Եունայթեդս» Անգլիոյ 12-ակի գաւաթակիր է:

«Ռուլան Գարոս». Կարէն Խաչանովը Հասաւ Քառորդ Եզրափակիչ

Աշխարհի 11-րդ ռակետ, ռուս կարէն Խաչանովը հասաւ Ֆրանսայի բաց առաջնութեան քառորդ եզրափակիչ:

Հայ թենիսիստը մրցեցաւ աշխարհի 48-րդ ռակետ, իտալացի Լորենցո Սոնէկոյի հետ եւ առաւելութեան հասաւ չորս սեթով՝ 1:6, 6:4, 7:6 (9:7), 6:1: Պայքարը տեւեց 3 ժամ եւ 29 վայրկեան:

Խաչանովի յաջորդ մրցակիցը կ'ըլլայ սերպ Նովակ Ջոկովիչիւր «Ռուլան Գարոսի» մրցանակային հիմնադրամը 49,6 միլիոն եւրօ է:

Էդուարդ Սպերցեանը՝ Ռուսաստանի Փրեմիեր Լիգայի Խորհրդանշական Հաւաքականին Մէջ

«Կրասնոտարի» եւ Հայաստանի հաւաքականի կիսապաշտպան Էդուարդ Սպերցեանը ընդգրկուած է Ռուսաստանի Փրեմիեր Լիգայի աւարտած մրցաշրջանի խորհրդանշական հաւաքականին մէջ: Հայ ֆուտբոլիստը Ռուսաստանի այս տարուայ առաջնութեան ամենաշատ կոլային փոխանցում (11) կատարած խաղացողն է:

«Նափոլին» Յաղթանակով Աւարտեց Մրցաշրջանը

Իտալիոյ ախոյեան «Նափոլին» առաջնութեան վերջին հանգրուանին ընդունեց «Սամփորիային» եւ յաղթեց 2:0 արդիւնքով:

Աչքի ինկան նիճերիացի յարձակող Վիկթոր Օսիմենը եւ արժենթինցի յարձակող ձովանի Սիմէոնէն:

«Նափոլին» առաջնութիւնը աւարտեց 90 կէտով, «Սամփորիան»՝ 19 կէտով վերջինն է եւ Լքեց Ա. Սերիան:

«Ինթերը» Յաղթեց «Թորինոյին»

Ֆուտբոլի իտալիոյ առաջնութեան վերջին հանգրուանին Միլանի «Ինթերը» հիւրընկալեց «Թորինոյին» եւ առաւելութեան հասաւ նուազագոյն արդիւնքով:

Միակ կոլը 37-րդ վայրկեանին պելճիգացի յարձակող Ռոմելու Լուկակուի փոխանցումէն յետոյ նշանակեց խորուաթ կիսապաշտպան Մարսելօ Պրոգոլիչը:

«Ինթերի» կիսապաշտպան Հենրիխ Միխիթարեանը կը շարունակէ բուժուիլ մկանային վնասուածքէն եւ յայտարարուած չէր այս խաղին:

«Ինթեր» 72 կէտով բարձրացաւ երկրորդ տեղ, սակայն մէկ հանդիպում նուազ կատարած է եւ երրորդ տեղը գտնուող «Լացիոյէն» առաջ է 1 կէտ: «Ինթեր» ապահոված է առնուազն երրորդ տեղը ու Ախոյեաններու լիկայի խմբային փուլի ուղեգիրը:

Յունիսի 10-ին Սթամպուլի մէջ «Ինթեր» Անգլիոյ ախոյեան եւ գաւաթակիր «Մանչեսթր Սիթի» հետ կը վիճարկի Ախոյեաններու լիկայի գաւաթը:

Իբրահիմովիչը Հրաժեշտ Կու Տայ Ֆուտբոլին

Իտալիոյի առաջնութեան վերջին հանգրուանի հանդիպումէն յետոյ «Միլանի» ֆուտբոլիստներն ու երկրպագուները հրաժեշտ տուած են 41-ամեայ շուետացի յարձակող Զլատան Իբրահիմովիչին, որուն պայմանագիրը միլանեան ակումբի հետ կ'աւարտի այս ամիս:

«Ես միլանիստ կ'ըլլամ ամբողջ կեանքիս մէջ: Ոչ միայն «Միլանին», այլեւ ֆուտբոլին հրաժեշտ տալու ժամանակն է», - Իբրահիմովիչի խօսքը կը մէջբերէ ESPN-ը:

Մրցաշրջանի վերջին խաղին «Միլանը» 3:1 արդիւնքով պարտութեան մատնած էր «Վերոնային»:

Բենգեման Կը Հեռանայ «Ռեալէն»

Մատրիտի «Ռեալը» յայտարարած է 35-ամեայ ֆրանսացի յարձակող Քարիմ Բենգեմայի խումբէն հեռանալու մասին: Կողմերը չեն երկարաձգէր պայմանագիրը, որը կ'աւարտի Յունիսի 30-ին:

Քարիմ Բենգեման «Ռեալի» կազմը համալրած է 2009 թուականին, երբ ընդամենը 21 տարեկան էր: Ան առանցքային խաղացողներէր էր խումբի ոսկէ դարի ընթացքին: 14 մրցաշրջանի ընթացքին Բենգեման «Ռեալի» հետ նուաճած է 25 տիտղոս՝ Ախոյեաններու լիկայի 5 գաւաթ, աշխարհի ակումբային առաջնութեան 5 տիտղոս, 4 եւրոպական սուփերգաւաթ, Սպանիոյ ախոյեանի 4 տիտղոս, Սպանիոյ 3 գաւաթ եւ 4 սուփերգաւաթ:

Բենգեման 647 հանդիպում կատարած է «Ռեալի» կազմէն եւ այդ ցուցանիշով 5-րդն է ակումբի պատմութեան մէջ: 353 կոլով ան ակումբի երկրորդ լաւագոյն ռմբարկուսն է:

Սպանական մամուլը գրած է, որ Բենգեման կը տեղափոխուի Սէուտեան Արաբիայի միանալու «Ալ Իթիհատին», որուն հետ կը կնքէ երկու տարուան պայմանագիր եւ կը ստանայ տարեկան 100 միլիոն եւրօ:

«Ինթեր Մայամին» 200 Միլիոն Եւրոյի Առաջարկ Ըրած Է Մեսիին

Ֆրանսայի ախոյեան ՊՍԺ-ն յայտարարեց աշխարհի ախոյեան Արժենթինի հաւաքականի 35-ամեայ յարձակող Լիոնել Մեսիի հեռանալու մասին: Կողմերը չեն երկարաձգէր պայմանագիրը, որ կ'աւարտի այս ամիս:

ՊՍԺ-ն կ'ուզէր երկարաձգել համագործակցութիւնը Մեսիի հետ, սակայն մերժում ստացած է անոր կողմէ:

Կը հաղորդուի որ, Ամերիկեան «Ինթեր Մայամին» չորս տարուան պայմանագիր առաջարկած Լիոնել Մեսիին: «Ինթեր Մայամին» Մեսիին առաջարկած է տարեկան 50 միլիոն եւրօ աշխատավարձ:

Մեսիին փափաք ունի վերադառնալու «Պարսելոնայ», «Ինթեր Մայամին» պատրաստ է մէկ կամ երկու տարուայ վարձակալութեամբ ֆուտբոլիստին տրամադրել գաթալոնական ակումբին:

Լուկաս Սելարաեանի Կոլն Ու 2 Կոլային Փոխանցումը

Հիւսիսամերիկեան ՄԼՍ-ի կանոնաւոր առաջնութեան հերթական խաղին «Քոլումպուս Քրիւն» իր դաշտին վրայ խաղցաւ «Գոլորատօ Ռեփիտսի» հետ եւ առաւելութեան հասած է 3:2 արդիւնքով:

37-րդ վայրկեանին աչքի ընկած է «Քոլումպուսի» եւ Հայաստանի հաւաքականի յարձակող Լուկաս Սելարաեանը: Ան նաեւ երկու կոլային փոխանցում կատարած է եւ ճանաչուած է հանդիպման լաւագոյն խաղացող:

Արեւելեան կոնֆերենսի մէջ «Քոլումպուս Քրիւն» 15 խաղէ յետոյ 21 կէտով 6-րդն է: